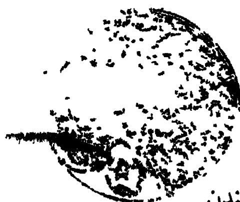

مباحث علم ثروت

جزؤ اول

مؤلف

جمعیت رسومیه اعضاسندن

نوری

معارف نظارت جلیله سنك رخصتیله

استانبول

باب عالی جوارنده ابوالسعود جاده سنده ۷۲ نومرولی (محمود) بكك
مطبعه سنده طبع اولنمشدر

۱۲۹۹

مقدمه

علم ثروتك جمعيات انسانيه يه اولان تعلقات مهمه سی
ترقيات فكريه نك واصل اولديغى بو كونكى نقطه ايجابنجه
بو علمه منسوب اولميانلرك دخى تحت تصديقنده در اعتقادنده يم
چونكه نشر مداوله ٔ افكار وسائط ووسائلنك مكتسب
اولديغى انتظام وسهولت حاضره سى اربابنك غيرينه مستور
قلان بو مثللو حقايقك كشف وتسهيل نشريله برابر علم
وجوديسنى همان تعميم ايتمش كبيدر .
ظن ايتمم كه دائره ٔ تمدنه كيرمش انسان جمعيتلرينك هيچ
برنده ترتيب اقيسه يه مقتدر اولان افكارجه بو علمك وجود
واهميتى كلياً مجهول قالسون ! علم ثروت بر علمدر كه تعميق
اولندقجه دائره سى توسع ايتمكده وكيده كيده شمدى خارجنده
ظن اولنان پك چوق شيلرك بلكه او دائره داخلنده كورلمسى
استبعاد اولنمامقده در . اولجه كلياً احتياجات ماديه يه
محصور دينيلان تعلق شمدى معنوياته ده معطوف كوريليور .
مثلا انشراح قلبى موجب اوله جق كزنتى ومشاهدات بيله
مطالب علم ثروتدن عد اولنيور . بو حالده بزجه ده بونك

علی وجه المطلوب مرعیتنی کورمك و بو بابده بیوك و کوچك بر خدمت ابرازینه موفق اولمق آرزوسی لبته حکم طبیعته انقباددن نشئت ایدر بر معنا ایله تفسیر اولنه مز. اشته طبیعتك اشبو الجاآت قطعیه سی ایجابندن اولمق اوزره بر خیلی وقتدنبرو بو علمه دائر بر شی یازمق آرزوسی کوکلمده حکم سورمکده ایدی.

جناب حق عمر و اقبال همایونلرینی افزون و عهدهٔ عالیٔ خلافتپناهیلرینه مفوض اولان امور مهام سیاسیه ده توفیقات صمدانیه سنه اقترانله قلب همایونلرینی دائما ممنون بیورسون پادشاهمز ولی نعمت افندمز حضرتلرینك عهدهٔ عبیدانه مه توجیه و احسان بیوردقلری جمعیت رسومیه اعضالغی معاملات رسومیه جه قواعد علم ثروته پکده رعایت اولنمدیغنه اطلاع حاصل ایتدیردیکندن ذکر اولنان آرزوی عاجزانه م بر قاتدها کسب قوت ایتمکله اشبو اثر عاجزینك ترتیبنه ابتدار ایلدم. علم ثروتجه اولان معلوماتلری اوته دنبرو ایشیدلمکده اولان دیوان محاسبات مدعیٔ عمومیسی سعادتلو ساقز اوغانس افندی حضرتلرینك بوکره نشر اولنان وحقیقة معلومات مسموعه لریله متناسب کوریلان بو بابده کی تألیفلری کرچه علم مذکوره دائر خیلی ایضاحاتی حاوی ایسه ده بو ایضاحات صرف قواعد علمیه دن عبارت اولوب اشبو اثر عاجزانه م ایسه قواعد علمیه نك مباحثه طرزنده

توضیحاتیله برابر علم ثروت اربابنك مجملاً ترجمهٔ حاللرینی وبو خصوصـده کی بر طاقم اجرا آتی واعاظم سالفهٔ عربك دخی علم مذکوره اولان وقوف و رغبتلر ینه دائر بعض مطالعاتی محتوی اولدیغندن بـه فائده‌دن خالی اولمز ظن ایدرم.

عالم تار یخده تحریات حقایق ایله اشـتغال ایدن ارباب تدقیقك معلومیدر که مدنیت غربیه‌نك مستند اولدیغی اساسلرك بر چوغی عربلرك همت جلیلهٔ معرفتپرورانه‌لری آثاریدر. کشفیات دقیقهٔ علمیه ایله اشتغالی اعتیاد ایدینان وعلی الخصوص صنایع نفیسه‌دن معدود اولان موسیقینك دخی لزومنی تقدیر ایله ترتیب قواعدنده اهمال ایتمیان علمای عرب عجبا جمعیات بشریه‌نك اسباب رفاه وترقیسنی ارائه ایدن وشعبات علمیه‌نك قیمتدارندن اولان علم ثروت اوزرینـه هیچ بر وقت اتعـاب افکار اتمامشلرمیدر؟

بو سؤاله عقول سلیمه البته ایتمشلردر جـوابیله قاعـدهٔ منطق محافظه‌یه مسارعت کوسترر.

یا هـله علمای سالفهٔ اسـلامیه‌نك بو بابده‌کی مجبوریت دینیه‌یی نظر اهمیتدن دورطوتدقلرینه احتمال تصوری نصل قابل اوله‌بیلورکه ؟!! عالمك حقه‌سنده‌کی مرکبی دم شهدایه ترجیح ایدن و انسـانیته سعیی مشروط قـلان اسـلامیتك مقتضیات قطعیهٔ معارفپروریسنه توفیق حرکـت ضمننده افنای وجود ایدرجه‌سـنه تحصیل علم وکماله سـعی و همت

خصوصنده علمای مشارالیهمك یكدیكرینه مسابقة كوستردكلری انهماك شهادت تاریخیه و آثار متعدده‌ٔ علمیه ایله مثبتدر . بو مدعایی اثباته مدار اولمق اوزره ابن خلدونك شو عباره‌سنی بر برهان نقلی اوله‌رق قبـول ایتمكی موافق عقل و حقیقت كوررم . جلد اول صحیفه ٦٣ « وكذلك بز كتاب اولـده ذكر ایده‌جكمز عـلم تدبیر منزل وسیاست مدنیه علمی دخی دكلدر زیرا تدبیر منزل و سـیاست مدنیه علمی بر منزلـده یاخود بر شهرده سـاكن اولان خلق اخلاق حمیـده و حكمت عملیه مقتضـاسنجه حركت ایدوب وجه لایق اوزره بركونه تدبیر اولنمق كركدركه اول منزلده و شهرده ساكن اولنلر بربرلریله معامله‌ده وتجارتلرنده واعدالریله محاربه‌ده وسائر امورلرنده اعتدال اوزره حركتی مفید قاعـده‌لردن عبارتدر بو علمك موجب ومقتضاسیله عمل اولندقده نوع انسانك حفظ بقاسنه وسیله اولور . »

مشار الیهك عـلم تدبیر منزل دیه آیروجه كوسـترديكی علم ندر ؟ وتعریفات مشروحه علی الخصوص « تجارتلرنده » قید وتعبیری موضوعی علم ثروت اولمیـان دیكر برعـلم وفنه عطف واسناد اولنه بیلورمی ؟ و « حفظ بقـای انسانه وسیله اولور » نتیجـه‌سی تقسیمات جدیده‌ٔ علمیه موجبنجـه اوچه انقسام ایدن « ثروت » « سـیاست » « اخـلاق » علملرینك تعریف اولنان علت غائیه‌سـنه تمامیها موافق دكلیدر ؟ بو

حالده مشارالیهك « تدبیر منزل » دیدیكنه « علم ثروت »
دیمك ضرورتی تحقق ایتمزمی. بوندن بشقه « علم ثروت »
كبی اهمیت فوق العاده یی حائز اولان بر حقیقتك كشف وتشریح
ماهیتنجه علمای متقدمهٔ عربه نصل ذهول و اهمال اسناد
اولنه بیلور كه !!! اوروپانك مخترعات جدیده سندن اولدیغنه
عموماً اعتقاد ایتدیكی « استینوغرافی » اصولی مؤلفین
سالفه دن « ابو اسحق ندیم » نام ذاتك هجرت نبویه نك اوج
یوز یتمش ندی سنه سی تألیف ایلدیكی « الفهرست » نام
كتابده « خط مجموع » نامیله مندرج ومذكور اولدیغی تحقیق
قلنمشدر. وامویه علماسندن « ابن العون » نام ذاتك اساسی
علم ثروته مستند اولمق اوزره زراعته دائر تألیف ایلمش
اولدیغی اوج جلد كتاب بیك سكز یوز التمش یدی تاریخ
میلادیسنده فرانسزجه یه بالترجمه پارسده موقع انتشاره
چیقارلمش وزراعت جمعیتنك صورت فوق العاده ده مظهر
تقدیر وتحسینی اولمغله مترجمنه مكافات ایدلمشدر.

قواعد علم ثروتك علمای عرب جانبندن دائرهٔ تدقیق
وامعانه الندیغنه وحتی تدبیر منزلدن بشقه بسیط اوله رق
« اقتصاد » نامیله ده یاد ایدلدیكنه صاحب دیوان شاعر
فاضل بك مرحومك اشعار عربدن مركب اولمق اوزره
ترتیب ایلمش اولدیغی «سعادة الدارین» عنوانلی رساله سنده
كوریلان شو اشاغیكی بیتلر دلالت ایدر اعتقادنده یم.

« وقال ارباب النهى والفذلكه . الاقتصاد فى الامور مملكه
القصد لامنع ولا اسرافا ايضاً ولابخل ولا اتلافا »

بيت اولك خلاصهٔ فادهسی امورده اقتصادك وجوبنی
بياندن عبارت اولديغی كبی بيت ثانی دخی اقتصادك نه منع
ونه اسراف نه بخل ونه اتلاف اولمديغنی كوستربيور . بناء
عليه اقتصادك اويله يالكز عادی تصرف وامساك معنالرينه
شمولی اولميوب اساس اموردن اولان برمعنایی‌ده افهام
ايلديكی اكلاشيليور . بوتعريفك ايسه علم ثروتك مدنيت
لفظی كبی ترقيات فكريه ايله متناسباً توسع ايدن معانئ
شاملهسنی حاوی اولديغی اشته اكلاشيلور . بوحالده
بوعلمك قواعد اساسيه وفرعيه‌سنه علمای عربك وقوف
واطلاعی اولمسنه قوتليجه حكم ايتمك شعار حقانيت وانصافه
پك موافق كورنور .

سوزی بوقدر اوزاتمقدن مقصد « علم ثروت » اطلاق
اولنان برطاقم قواعد مجتمعه‌نك دول وملت عربيه ميانده
دخی مرعيتنی ظاهره اخراج ايتمك بوندنده مقصد علم مذكور
اويله الافرانغه يكی چيقمه شيلردن اولميوب اثرلرينه اقتفا
واجبهٔ ذمتمز اولان اعاظم اسلاميه‌نك نظر اهميتندن دور
طوتمدقلری برعلم نافع وقديم اولديغنی بيله‌رك وعلی الخصوص
مملكتمزك بوبابده‌كی احتياجاتنی حقيله تقدير ايدرك مقتضياتنه
توفيق حركته اقتدار حاصل ايتمكده‌كی لزومك شدتنی

بیلدیرمکدر. چونکه اشاغیده صره‌سی کلدکجه ذکر و ایضاح ایدیله‌جکی وجهله بزده هنوز پك چوق معاملات علم ثروتك بالوجوه خلافی اولان برواده جریان ایتمکده‌در. اکر اخطارك دعوای مزیته صلاحیت ویرمیه‌جکنی تخطر ایتمیه ایدم بویله براخطاره جسارت ایده‌مزدم. اشبو حقیقت معروضه شوجسارتمه کستاخانه بر معامله نظریله باقدرمیه‌جغنی امید ایدرم.

اوقاف همایون ناظری دولتلو صبحی پاشا حضرتلرینك « حقایق الکلام فی تاریخ الاسلام » عنوانلی تألیف عالئ عالمانه‌لرینك زینتبخش موقع انتشار اولان جلد اولنده اراضئ شامه منتهئ عزیمت بولنان عساکر اسلامیه‌نك امر قومانده‌سی عهدهٔ اقتدارینه تفویض بیورلمش اولان « اسامه بن زید» حضرتلرینه خطاباً خلیفهٔ اول « ابو بکر » رضی الله تعالی عنه افندمز حضرتلرینك لسان حقیقت بیان همایونلرندن شرفصدور بیورلدیغی روایت قلنان ارادات جلیلهٔ عدل ومعرفت پروری علم ثروتك دخی محافظهٔ قواعدینی آمر اولمغله عیناً بورایه نقل اولنمشدر.

« کیده‌جککز مملکتده چوجق وقادینلرك وعموماً پیرلرك ومناسترلرده عبادتله مشغول اولنلرك حیاتنی محافظه ایده‌جکسکز. ومأکول اولان هر نوع دیشی حیوانی ضرورت اولمدقجه کسمیه‌جکسکز. واغاچلری کسوب یاقمیه‌جقسکز»

دیشی حیوان ذبحنك ضرورته تعلیق ایدلمسی واغاج قطعنك منع بیورلمسی علم ثروتك محافظه‌سی عدالت اقتضاسندن اولان احکامه رعایتدن بشقه نه ایله تفسیر اولنه بیلور ؟

« امام علی » کرم‌الله وجهه افندمز حضرتلری مصر والیسی بولنان «مالك بن الحرث» حضرتلرینه خطاباً تسطیر بیوردقلری امرنامهٔ عظیم العنوانده صنایع وتجارتك موجب منافع کثیره اولدیغندن بحثله اربابنك مظهر صحابت وحمایه اولملرینی امر وتوصیه ایله قواعد علم ثروتك حامیٔ صحیح جلیلی اولدقلرینی اظهار بیورمشلردر .

حتی خلفای راشدین حضراتنك بوجهتی انظار فیض دثار خلافتپناهیلرندن برآن اوزاق طوتمدقلرینه ابهتلو دولتلو خیرالدین پاشا حضرتلرینك « اقوم المسالك » نام کتاب دقایق اختوای ساميلرنده کوریلان شو روایت دلیل کافیدر .

« خلفای راشدینك عصر همایونلرنده مصرك ویرکوسی اون‌درت ملیون التونه بالغ اولوب شمدیکی عصرك سکه‌سنه نظراً مدار مذکور یدی‌یوز ملیون فرانقدن عبارتدر »

مخترعات صناعیه‌نك بوکونکی درجه‌سنه نسبتله فقدانته حکم اولنه بیلان اویله برزمانده برایالت وارداتنك بودرجه‌یه ابلاغی قواعد علم ثروتك تقدیر ماهیتنده‌کی مهارتك تأثیری اولدیغنه شبهه براقورمی ؟

حال بویله‌ایکن یعنی بوخصوصه همت واعتنانك وجوبی

اوته‌دنبرو اسلاف عظام جانبلرندن قولا وفعلا اثبات اولنمقده ایکن هر نصلسه برخیلی وقتدر برجه بودقیقه‌نك اهمیتی کلیاً اونودلمش مثلا اصول ونظاماتی تمامیها قواعد علم ثروته مستند اولمق لازم کلان کمرکك معاملاتمزدن بعضیلری برطاقم اساس مضره وغیر عالمانه اوزرینه تأسیس ایدلمشدر ٠

جمعیت رسومیه‌یه بدایت مأموریت عاجزانه‌مدنبری کمرکك موقع مذاکره‌یه النان خصوصاته تعلق جهتلریله وکمرکك مطالعه طریقیله نظردن کچوریلان نظامات وعمومیلردن برچوغنی منافع مملکتك کلیاً خلافنده کوردم ٠ ازان جمله کویا منع سوء استعمال ملاحظه‌سیله مورد نظامی دیه برنظام یاپیله‌رق تجارت وصنایعك اسباب اساسیه‌سندن اولان معاملات نقلیه‌داخلا پك بیوك مشکلاته‌دوشورلمش٠ شویله‌که برتاجر مثلا ازمیره نقل ایده‌جکی برمال ایچون صرفیات داخلیه نامیله یوزده سکز رسم کمرکنی عطا ایله‌لازم کلان تذکره‌یی المش اولدیغی حالده متاعنك چناق قلعه‌سنده یاخود سواحلك سائر جهتلرنده ازمیردن زیاده رواجی اولدیغنی خبر الوبده اومحله ایصالنی قصد ایتسه‌تذکره‌سنده محرر اولان یر اولمدیغی ایچون مالك اورایه ورودنده تاجر مرقومك تکرار یوزده سکز رسم اعطاسنه مجبور قلنمسی نظام مذکور اقتضاسندندر٠ ذاتاً براً اوله‌سون بحراً اولسون داخلی کمرکلرك مضرت فوق‌العاده‌سی درکار وقره کمرکلری

قالقمش ایسه ده دکزده کیلر هنوز موجود و برقرار ایکن بو مثللو
قیود تصعیباتك دخی اکا انضمامی مقدار مضرتك قات قات
تزایدیتی موجب اولمش و اولمقده‌در . دها برغریبیده خوایج
ضروریه‌دن معدود اولدیغیچون رسمدن معاف اولان بعض
اجزای اصلیه‌نك صنایعده استعمال اولنه‌بیله‌جك قسمنك
رسم ایله مکلف طوتلمسیدر . مثلا اودونك یانمق ایچون کلان
نوعی معاف فقط صندالیه اسکمله صندق و بونلره مماثل صنایعه
متعلق اولان شیلرده استعمال اولنه‌بیله‌جك جنسی مکلف
قواعد علم ثروت ایسه بو صورته هیچ بر وجهله مساعد
اولمیوب بالعکس صنایع و تجارتك ترویج و تسهیلنی مستلزمدر .
حاصلی علم ثروت نقطهٔ نظرنجه واجب الالغادها برچوق عموم
و نظامات وار ایسه‌ده بونلرك کاملا شمدیدن لغو و اصلاحنه
حال حاضرك عدم مساعده‌سی درکار اولدیغندن بمنه تعالی
سایهٔ شاهانه‌ده ایلروده کسب سعهٔ حال ایدلدکجه برر برر
رفع و تعدیلی و باخصوص هر دولتله آیری آیری اولان تعرفه‌لرك
دخی توحیدی قویاً مأمولدر .

ترجمهٔ حال

ثروت وراحت عمومیه‌نك صورت تحصیل وسائلنی بیلدیرن وعلم ثروت دینیلان فن مخصوصك عملاً وجودی ظهور نوع آدمله برابردر .

جمعیات بشریه‌نك الك اولکی زمانلرینه نظر ایدیلور ایسه کوریلور که علم ثروتك قواعد اساسیه‌سندن اولان معاملهٔ مبادلات جمعیتلرك تأسس وترقیلری نسبتنده تزیید وتعدیل ایدلمشدر .

علم ثروت مسائلندن اولمق اوزره انسان جمعیتلرنده الك اول کوریلان ایشته بومعاملهٔ مبادلاتدر .

روابط اجتماعیه‌نك کسب وسعت وانتظامی احتیاجاتك دخی توسع وتنوعنی مستلزم اولمغله محدود بردائره ایچنده اشیا مبادلاتیله دفع حوائج ایدن جمعیتلر کندیلرنجه حاصل اولان وسعت وانتظام نسبتنده کیده کیده اوزاقجه محللره نقل اشیا مجبوریتنده بولنمشلردرکه مبدأ تجارتده ایشته بومعامله‌در . اشبو نقل معامله‌سنجه مزیت تقدم شرقده قالمشدر . چونکه غربك محصولاتی بغدای شراب

اودون کبی نقلی مشکل و قیمتی دون اشیای عادیه‌دن وشرقلك ایسه زینتلی بیله‌زك و ذی‌قیمت طاش وکوزل رنکلی قماش کبی نقلی سهل ودکرلی مواد و معمولات نفیسه‌دن عبارت ایدی.

انسانلرك نفاست وزینته اولان میللری دائمیلری معمولات شرقیه‌یی ترغیب ایتمکله تجارت اخراجات وجوده کلمش وبوکا ابتدا مزیتی ینه شرقده قالمشدر.

آسیای کبیرك معمولاتی چولدن دوه‌لرله « فنیکه » نك تجارتله مشهور اولان عظیم شهرلرینه اورادن دخی افریقا واسپانیا ممالکنه وغربك الك ایچرولرنده واقع بلدانه قدر نقل وایصال اولنوردی.

معلومات تاریخیه « علم ثروت » قواعدینك ترقی وتدنئ مللجه اولان تأثیر کلیسنی پك کوزل ظاهره چیقارر. آوازهٔ شهرتلری جهانی طوتمش اولان « رومالیلر » بدایت ظهورلرنده اراضی معیشتلری طوپراغه منحصر اولمق حسبیله مساعیلری کلیاً زراعته مصروف اولان سربست افرادك تحت تصرفنده بولنمقدن ناشی صلح واسایش ایچنده یشارلر ایدی. وقتاکه زرهی صپانه ترجیح ایتدیلر یعنی سوق سودای فتح و ظفرله غوغاجیلق طریقی طوتدیلر اراضی خالی عن الزراعه قالمغله ارباب ثروته اول امرده رهن مؤخراً استیفای دینه عدم استطاعت ملابسه‌سیله قطعی اوله‌رق ترك وفراغ ایدلمشدر.

ایشته بو حال اراضی‌یی صورت مشروحه وجهله بالتدریج یدِ تصرفلرینه چکیرن و « پاتریسیئن » تسمیه اولنان زادکان فرقه‌سیله اراضیسنی الدن چیقاران و « پیله بی‌سئن » دینیلان عوام کروهنی یکدیگری علیهنه دوشورمکله پك چوق فنالغه باعث اولمش حتی اقوام وحشیه‌یه طریق استیلایی کشاده قدر وارمشدر.

اقوام وحشیه‌نك علم ثروت نقطهٔ نظرنجه « روما » ممالکنه ایراث ایتدیکی مضرت پك بیوکدر. تجارت وصنایعك دوام وترقیسنه موقوف علیه اولان امن وآسایش طوائف مزبوره‌نك وجودیله رومادن محو و نابود اولمعله زمان اولمشیدی‌که التون کموش نهب و غارت قورقوسندن دفن واخفا ایدیلهرك انظار خلقدن کلیاً مستور قالمشیدی.

بو بابده‌کی شورش واغتشاش تاظهور حرب صلیبه قدر غربده دوام ایتمش و بو کون اوروپانك بولندیغی و مسارعهٔ قطع مسافه‌یه چالشدیغی علم ثروت جاده‌سنی حرب صلیب آچمشدر.

قرون وسطی‌ده اوروپانك اکثر محللرنده علی‌الخصوص فرانسه‌ده اهالی‌ یه قائم اولان « سرف » دیدکلری هر نوع حقوق انسانیه‌دن محروم برچوق نفوس حتی ازالهٔ بکر حقی دخی کندیلرینه عائد ادعاسنده بولنان برالای ظلمه وجهله‌دن عبارت دره بکلرینك تحت تحکم وتعدیلرنده بولنمعله صنایع

وتجارتك مابه‌الوجودی اولان امن واسایش کلیاً مفقود بناء علیه « علم ثروتك » نامی بیله نامسموع ایدی .

حرب صلیب ایچون شرقه توجه وعزیمتك اوروپاجه‌مودا حکمنی المسی دره‌بکلرینی وایکنجی واوچنجی درجه‌ده بولنان اصحاب‌القابی بوخصوصده دعوای مسابقته دوشورمکله تدارك لوازمات سفریه ضمننده بوسینیورلر املاکارینی فروخته قدر کندیلرینی مجبور کوردکلری کبی حسیات دینیه‌لرینی تحریك ایچون دخی معیتلرنده بولنان « سرف » لردن چوغنی ازاد ایتمشلردرکه بونلر مؤخراً حر اوله‌رق مملکتلرینه عودتله « بورژوا » یعنی اصناف فرقه‌سنی تشکیل ایتمش وایشته حرب صلیب یوزندن صنایع وتجارتك وجودینه باعث اوله‌جق بویله برفرقه واووقته قدر یکدیکرینك مجهولی بولنان شرق وغرب میاننده برطریق مناسبات پیدا اولمشدر . کرچه بوحال اون التنجی عصره قدر فرانسه‌ده عملاً بعض تفرعات فنیه‌نك کورلمسنه سبب اولمش ایسه‌ده بونلردن پکده استفاده اولنه‌مامشدر . تاریخجه عصرمز کورك اعاظمندن معدود اولان فرانسه قراللرندن دردنجی « هانری » ایله وکلاسندن « سوللی » وکذلك فرانسه قراللرندن « لوئی » ایله وکلاسندن « قولبر » « علم ثروتك » جمعیت انسانیه‌یه اولان جهت تعلق مهمنی حقیله تقدیر ایتدیلر ایله بوفنك نظریات صحیحه‌سنی الك اول بونلر اساس اتخاذ ایتمشلردر . بناء علیه

« علم ثروت » عالمنجه فرانسه ايچون نظراً مبدأ اون التنجى عصر اعتبار اولنمق موافق حقيقتدر.

دردنجى « هانرى » قراللق تختنه جلوسنده فرانسه‌يى حال تدنيده بولمشيدى. اوجله وقوعه كلان دين غوغالرينك نتايجندن اولمق اوزره نظام وانتظامدن عارى برطاقم حرب افرادى قرا وقصباته يايبله‌رق يدخسار وتعديلرينى هرطرفه اوزاتملريله زراع پريشان وزراعت معطل قالمش وامنيت وانتظام ايسه شورش ودهشته تحول ايتمشيدى. محاربات داخليه ذاتاً مترقى اولميان صنايع وتجارتى ضعف وتنزل عظيمه دوچار ايتديكى كبى سوء اخلاق علت وخيمه‌سنه مبتلا اولان مأمورينك دخى‌واردات دولتى تلف ويعمادهكى مهارت كامله‌لرى خزينهٔ ماليه‌يى صويى بتمش صهرنجه دوندرمشيدى.

ايشته حال بومركزده‌ايكن« هانرى »ووزيرى« سوللى » برهمت جهان پسندانه ايله اجراى اصلاحاته باشلامش وبرطاقم نظرى اساسلردخى وضع وتأسيسنه موفق اولمشلردر. اول‌امرده زراعتك تحت تأمينه المسى التزام اولنمغله اشخاص مسلحه‌نك منع خسار ومضارى ضمننده ٢٢ مايس ١٥٩٨ و ٤ اغستوس تاريخلريله اوامر شديده اصدر واحكامى اجرا ايدلمشدر.

زراعك هرنوع تسلط وتعديدن مصون قالمسى خصوصنده دردنجى « هانرى » وفاتنه‌قدر اصلاتجويز اهمال ايتمامشدر.

١٦١٠ تاریخنده المانیایه سوق عسکر ایتدیکی اثناده بعض بلوکارك کویلی خانه‌لر ینی یغما ایتدکلری مشار الیهك مسموعی اولدقده نزدنده بولنان وضابطلق صفتیله عساکر مذکوره‌یه اولاشمق اوزره متهیء عزیمت اولان امرایه آتی وجهله ایلدیکی خطاب ذکر اولنان عزم ونیت علیه‌سنی اثباته کافیدر. « افندیلر. عسکر یکزك نظامسزلغندن تولد ایدن ضررك بکا جوابنی ویره‌جکسکزدر. اکر اهالی محو وپریشان اولور ایسه ویرکویی کیم ویرر. اسباب حربی کیم تهیه ایدر. سزك مخصصاتکزی کیم اعطا ایلر اه شاهد اولسون که هرکیم اهالیدن برفرده طوقنورسه بکا طوقنمش اولور. »

مال مأمورلرینك ایفای تکلیفاته عدیم الاقتدار اولان چفتجیلرك حیوانات وادوات زرعیه‌لرینی ضبط وفروخت طریقیله استیفای حقوق میریه‌یه دواملری زراعك پریشانیٔ حالنی واراضینك زراعتدن خلوینی انتاج ایتمکله اشبو معاملهٔ ظالمهٔ تخریبکارینك منع وقوعی مقصد خیریله کرك حیوانات وکرك ادوات بونلر اراضینك مشتملات غیر منفکه‌سندن عد اولنوب هیچ برینك آیروجه فروخت اولنماسنی مشار الیه قرال « هانری » ارادهٔ شدیدهٔ قطعیه ایله قاعده اتخاذ ایلمشدر. سوء اداره‌لرك شانندن اولان ثقلت

بار مكافات اهالی یی ازوب بتورمش وشـوحالك علم ثروتجه
دوكار اولان مضرت عطیه‌سی مشـارالیهك معلومی بولنمش
اولدیغندن ویركویی حد لایق ونصابنه تنزیل وبوندن بشقه
آهالینك ذمتنده قلان یكرمی بش ملیون فرانق بقایایی دفعة
عفو ایله نامنی تبجیل ایتمشدر .

زادكاندن بشـقه اصناف طاقمی واصنافدن زاده‌لك
عنوانی آلانلر دخی تكالیفدن معاف طوتیله‌رق مكلفینك یالكز
چفتجی طائفه‌سـنه حصر وقصری مشـار الیهك مسلك
اصلاح پروریسنه توافق ایتمه‌كله اصنافی وصكره‌دن زاده‌لك
عنوانی الان افرادی دخی داخـل تكلیف ایدرك دُرءٔ
توزیعی توسیع ایلمشدر .

زراع وزراعتی بوصورتله تحت حمایه وامنیته الدقدنصكره
سربسـتیٔ تجارتك دخی اسـاسنی وضع ایتمك مقصـد فن
پرورانه‌سیله ذخیره اخراجاتنه مسـاعده كوسترمشدر . او
وقته قدر فرانسه‌ده مجهول اولان چایر یتشدیرمك اصولیله
ایپك حصولی ضمننده دود اغاجلرینك ركزی مشـار الیهك
اثار همت ترقیجویانه‌سندندر .

اوعصره‌ده فرانسه ایله انكلتره بیننده صنایعجه اولان
فرق كلفت موازنه‌دن اوقدر دور ایدیكه فرانسزلر انكلیزلرك
اسكیسیله اظهار زینته شـتاب ایدرلردی . استعمال قابلیتنی
بالوجوه غائب ایتمش غایت اسكی ویا مالی اثواب وشـابقه

وبونلر كبی سائر اشيا انكلترەدن دنكزله فرانسەيه كلور.
و عقيبندە حسن قبوله مظهر اولوردی. مشار اليهك همت
عالی جنابانەسی مملكتك اشبو حال ذلت اشتمالده قالمسنه
بروجهله مساعد اولمامغله تهيئۀ اسباب زينته مدار اولەجق
صنايع مخصوصەنك وجوده كلمسی امرينه فوق العاده اهميت
ويرمش وايشته بوصرەدە حرير حصولنه كمال كرميتله
چالشلمشدر. «سوللی» مشار اليهك بو بابدەكی فكر
ومطالعەسنه كلياً مخالف اولوب خلقك زينته رغبتندە محذور
مطالعەسيله لباسه قطعا اهميت ويرلماسنی توصيه وايشلەلی
وقيمتلی قاشلردن معمول البسەيی لابس اولانلره اكا بری استهزا ايدردی.
كندوسی ايسه دائماعبا وقبا چوقەلردن ياپلمش اثواب كيردی
بونكله برابر بو بابدەكی مخالفت مصرانەسنك نزد قراليدە
مثمر اولماسنه متأثر اولەرق يأس وفتوره دوشميوب وظيفۀ
صدق واختصاصنه اتباعا قرالنك ترويج ارادە وارزوسنه
وسع استطاعتی مرتبەسعی واقدامدن خالی قالمز وحتی دود
اغاجلرينك عمليات ركزيەسنه بالذات نظارت ايدردی.

مشار اليه «هانری نك» ترقئ صنايع مسئلەسندە ايكی
مقتدر مستشاری وارايدی كه بونلردن برينك اسمی «باريتلەمی
دولافا» ديكر يسك كيدە «اوليوی يه دوسر» ايدی
«باريتلەمی» اولا قرالك ترزيلك مؤخراً قرنالق خدمتلرندە
بولنمش وابراز ايلديكی مأثر لياقته مبنی تجارت مفتشی نصب

وتعيين اولنه‌رق مؤسسات صناعيه‌يه پك چوق خدمت ايتمشدر « اوليوى يه‌دوسر » بيك بش يوز اوتوز طقوز تاريخ ميلاديسنده تولد ايدوب اوتوز بش سنه كندو اراضيسنده زراعتله مشغول اولدقدن صكره تاريخ مذكورك بيك بش يوز طقسان طقوز سنه‌سنده « هانرى » جانبندن پارسه جاب اولنه‌رق اجراى اصلاحات صناعيه‌يه مأمور ايدلمش و مومى اليه برچوق اجرا آتدن بشقه پارسده كائن « توليرى » نام سرايك باغچه‌سنه بيك بش يوز دود غاجى ديكمشدر . بوذات صنايعه عملا برچوق خدمت ايتديكى كبى تواريخ وعنوانى زيرده محرر آثاريله قلماً دخى بيوك خدمتلر ايتمشدر .

مباحث حصول حرير تاريخ نشر ١٥٩٩ ‌ ‌ بياض دود ثروتى تاريخ ١٦٠٣ ‌ ‌ مباحث زراعت ١٦٠٤

« هانرى » صنايعك يالكز طوپراغه تعلق ايدر جهتيله اكتفا ايتميوب باقر وقورشون وتيمور وجام وسائره فابريقه‌لرى تأسيسيله جهات سائره‌سنيده نظردن دور ايتمديكنى اثبات ايلمشدر . بوزمانلرده ثروت مليه نقطهٔ نظرنجه افكار عموميت اوزره اقچه‌نك خارجه چيقماسى ايچون اشياى اجنبيه‌نك منع دخولى طرفنه معطوف ايدى اگرچه بواصول علم ثروت تاريخنجه « قولبر » ك اصولى ديه معروف ايسه‌ده قولبرك ولادتندن قرق اللى سنه اوله تصادف ايدن طقوزنجى شارل زماننده معمولات اجنبيه‌نك فرانسه‌يه منع دخولى بونك محصراً قولبره اسنادى طوغرى اولمديغنى كوسترر .

« قولبر » تاریخ میلادك بیك التی یوز اون طقوز سنه‌سی دنیایه کلوب برمدت اقلام دولتده استخدام اولندقدن صکره فرانسه قراللرندن اون دردنجی « لویی » وکلاسندن « مازارن » ك اثناسای وفاتنده واقع اولان توصیه ووصیتی تأثیریله قرال مشارالیهك وکلاسی عدادینه داخل اولمشدر .

« قولبر » ك فرانسه تاریخنده تحریز ایتدیکی مقام حقیقة ممتازدر . « ریشلیو » و « مازارن » کبی پولتیق ومحارب وکلانك « سوللی » دن صکره وادئ نسیانده بر قدقلری اصول واجراآت علم ثروت « قولبر » ك همتیله تکرار موقع اهمیته الغشدر . مال مأمورلرینك عادت حکمنه کیرمش اولان سوء استعمالاتنه حد نهایت وضعیله امور مالیه‌یی تحت انضباطه الیشی مومی الیهك تزییدسرفنی موجب حالاتدندر .

« قولبر » توسیع حال خزینه‌یه ایکی صورتله متشبث وموفق اولمشدر . بری تقدیل مصارف بریده اصلاح اصول جبایت اشبو اجرا آتی تنزیل تکالیف خصوصنده‌کی آرزوسنکده حصولنه یاردم ایتمکله « سوللی » نك برخلف مکمل التشبثاتی عد اولنمغه استحقاق کسب ایتمشدر .

« قولبر » ك اقدم مشاغل ذهنیه‌سی تکالیف ورسومك اداره واصول جبایتنی توحید ماده‌سی ایدی . چونکه هرولایت دفع احتیاج ضمننده جلب نقوده کندینه مخصوص کمرك اداره‌لری تأسیسنی چارۂ منفرد کوردیکندن ممالك

داخلا برچوق کمرك اداره‌لریله مالا مال وهرولایت حدودنده اعطای رسم مجبوریتی نقل اشیا معامله‌سنی نهایت درجه‌ده مشکلاته دوشرد کمندن بو حالده دوام عقل سلیم ایچون محال ایدی.

«قولبر» اشبو نقطهٔ مهمه‌یه احالهٔ نکاه اهمیتدن خالی قالمامغله کمرك معـاملاتنك یالکز حدوده حصر وتخصیصی ضمننده تشبثات لازمه‌یه ابتدار ایتمش وبرقاچ ولایت بوصورتی بالسهوله قبول ایله کندی حدودلرنده‌کی کمرك اداره‌لرینی لغو ایلمشلردر. صنایع ملیه‌یه تازه حیات ویرمك عزم عظیم قطعیـسیله «قولبر» بیك التی یوز التمش یدی تاریخنده آتی وجهله اسـاس اربعه‌یی وضع وتأسیسـه موفق اولمشـدر برنجیسی اجزای اصلیهٔ اجنبیه‌نك فرانسـه‌یه سربسـتیٔ دخولی ایکنجیسی فرانسـه‌دن خارجه چیقـان اجزای اصلیه‌نك رسم ایله مکلفیتی اوچنجیسی عندالحاجه معمولات اجنبیه‌نك منـع دخولی دردنجیسی اخراجاتك ادخالاته غلبه‌سی ضمننده هرنوع تسهیلاتك اجراسـی «قولبر» ك اخراجاتی مکلف طوتمسی ومعمولات اجنبیه‌نك منع دخولنه جواز کوسـترمسی اول امرده عالمانه برحرکت دکل کبی کورنور ایسـه‌ده بونلری فرانسـه صنایعنك اجانبله رقابت درجه‌سنه وصولنه دکـین موقت اوله‌رق اتخاذ واجرا ایلدیکی مؤخراً آکلاشلمسی اوزرینه بوبابده‌کی شبههٔ نقصان زائل اولمشدر.

اون‌دردنجی « لوئی » لك ایلك سنه‌لرنده «قوتس »لردن برخاتونك املش اولدیغی مزین برآیینه بی دوستلری کوروبنه نصل ایدینه بیلدیکنی سؤال ایتدکلرنده ایشـه یرامز برترلام وار ایدی انی صـاتوب الدم حـوابنی ویردیکی روایات تاریخیه‌دندر . اشته بویله برآیینه اشتراسیجون برترلا فروختنی تجویز ایـندیره‌جك قدر محرومیت معرفت وصنایعـه مبتلا اولان برمملکتده موقت اوله‌رق بومثللو اصولك تأسـیسی بلکه علم ثروت اقتضاسندندر . اصل فن اوله‌رق اون‌سکزنجی عصرده تأسس ایدن عـلم ثروت قواعد مخصوصه‌سـنك آنف البیان تهیئه اسبابنه همت ایدن ذواتك برنده « ووبان» دیر .

« ووبان» تاریخ میلادك بیك التی یوز اوتوز اوج سنه‌سی فرانســه شهرلرندن « لیورنه » ده تولد ایدوب زادکاندن ومنسوب اولدیغی صنف عسکریده ابراز مآثر جلادت ایله حیثیت قزانمش مشـاهیردن ایدی . طرح وتوزیع تکالیفجه مشهود اولان عدم عدالت ومسـاواتی بردرلو حوصـلهٔ انصاف ودرایتمه صغدیره‌میوب بیك یدی یوز یدی تاریخنده اصول اعشـارك لزوم اتخـاذینه دائر نشریاته قیـام ایتمش فقط بو بابده‌کی مطالعـاتی منافع خصوصیه‌لرینی خلافنده کورن اصحاب عنوانك جالب غیظ و غضبلری اولمغله تألیفـه ایتدیکی کتابك بالجمله نسخه‌لری حکومت جانبندن ضبط ومحو ایدلمشدر .

مومی‌الیه هرنقدر مشهور « تورغو » نك دلالتیله قرال اون‌دردنجی « لوئی » نك حضورینه چیقمش ایسه‌ده مقربینك سوء نظر وعداوتلری ثمره‌سی اولمق اوزره مستحق اولدیغی معامله‌ٔ حسن قبوله مظهر اوله‌مدیغندن کمال یأس وفتور ایله اراضیسنه چکلمش وحاصل ایتدیکی فرط تأثر والمدن هلاك اولوب کیتمشدر.

« ووبان » لك تحت تدقیقه الدیغی مسائلك باشلیجه‌لرندن بری ویرکو حقنده‌کی امتیازدرکه بونك بالوجوه واجب‌الرفع والالغا اولدیغنی ادعا ایله اصول اعشاری بوجهتجه حصول مساواته کافی کورردی. بوذاتك مسلکنی التزام ایدن « بوواکیغز » دخی موقع انتشاره وضع ایتدیکی اثرینك ضبطه سزا کورلسی مصیبتنه دوچار اوله‌رق حتی نفیه بیله کتمش ایسه‌ده مؤخراً نائل عفو اولمشدر. بوذاتلر منحصراً محصولات ارضیه‌نك ترقیسنی التزام ایتدکلری ایچون « علم‌ثروت » لسانجه « فیزیو غرات » نامیله یاداولنمشلردر.

بو ایکی ذات افکار خیرخواهانه‌لری یوزندن دوچار اولدقلری مغدوریته قارشو زمانلری عقلاسنك مظهر تقدیر وترجلری اولمق شرفیله‌ده متسلی اوله‌مامشلردر. حتی غرائبدن اولمق اوزره « وولتر » کبی افکار وسیعه اصحابندن مشهور برذاتك بیله هدف طعن واستهزاسی اولمشلردر.

قرال اون‌دردنجی « لوئی » نك آخر زمانلرنده اداره‌یه

طاری اولان اغتشاش خزینهٔ دولتی ضعف عظیمه دوشورمش اولدیغندن مشارالیهك وفاتندن صکره سرعت تأدیه‌سی لابد اولان سکز یوز یکرمی برملیون فرانق دخی قارشو عجز وخیرتدن بشقه میدانده برسرمایه قالمامشیدی .

بویله زمانلرده ظاهراً تخفیف مضایقه‌یه مدار کورینان تصورات جدیده‌نك حسن تلقی یه اقترانی کثرت اوزره کوریلان احوالدن اولمغله « لاو » نامنده برذاتك قائمه اخراجی حقنده کی تصور جدیدی حکومتجه بالتقدیر موقع فعله چیقارلمشیدی .

قوائم نقدیه‌نك تسهیل معاملاتجه فوائد کلیه‌سی « علم ثروت » جه منکر اولمدیغی کبی شرط لازمنك فقدانی حالنده دخی مضرت فوق الغایه‌سی مصدقدر . بوشرط قائمه‌نك هیچ بروقت اعتبارجه نقددن دون اولمیه‌رق هرآنده عینیله نقده تبدیلی ممکن اوله‌بیلمکدر . عکسی حالنده ایادیٔ ناسده تأدیه‌سی آخرته قالمش مفلس سنداتی حکمنده قاله‌جغندن بوندن عموماً حاصل اولان مخاطره پك بیوکدر .

فرانسه‌نك اوزمانکی حالی تداوله چیقاریلان قوائمك محافظهٔ اعتباریه مساعد اولمامغله خصوص وعموماً حاصل اولان ضرر وزیان ومضایقه ومشکلات نهایت مرتبه‌یه وارمش وبوندن طولایی عموماً افکار اشبو تدبیر مضرك علیهنه متوجه اولدیغی صره‌ده وسائل سلامت وثروتی طوپراقده کوسترن

« فیزیو غراسی » مسلکنه تقویت ویرن دوقتور « که‌نی » ظهور ایتمشدر .

« که‌نی » تاریخ میلادك ١٦٩٢ سنه‌سی « مری » ده دنیایه کلمشدر . مومی‌الیه « مانت » شهرنده علم طبی تحصیل ایتمش ووسعت فکر ومعلوماتی دائرهٔ الفتنه داخل اولدیغی مارشال « نوئی » نك تحسین ومودتنی جلب ایتمکله انك معرفتیله پارسه کلمشدر .

بوذات اووقت موجود اولان « قورپوراسیون » (*)

(*) فرانسه‌نك هر طرفنده اصناف شعبه‌لری « متر » یعنی استاد دینیلان بر فرقهٔ قلیله‌نك تحت ادارهٔ مستبدانه‌لرنده ایدی . اصناف اولمیان بر آدم یاخود اصنافدن اولدیغی حالده کندی شعبه‌سندن بشقه بر شعبه‌یه تخصیص ایدلمش اولان بر صنعتی نه قدر عادی اولور ایسه اولسون اجرایه مقتدر اوله‌مزدی .

مثلا بر آدم اوطه‌سنك دوشمش اولان قبو رزه‌سنی بیله اکر صنعتی رزه یاپمق دکل ایسه میخلامق صلاحیتنی حائز اوله‌مدیغی کبی قپویاپمق شعبه‌سنده بولنان بر دلکر و یاخود طوغرامه‌جی طوان عملیاتنده بولنه‌مزدی . استادلرك عددینی ممکن مرتبه تقلیل شعبات ارکاننك منفعتلری اقتضاسندن اولمغله قلفه‌لقدن استادلغه ارتقا همان محال کبی ایدی . استادلغه استحقاق کسب ایدنلر خرج قبول نامیله بر طاقم پاره‌لر ویرمك مجبوریتندن بشقه « روراند » دینیلان هیئت شعباته یعنی لونجه‌یه مکملیتنی تصدیق ایتدیره‌جك درجه‌ده صنعتلرنجه بر اثر یاپوب ابراز ایتمك قیدیله‌ده مقید ایدی . ذکر اولندیغی وجهله اشبو هیئتلر استادلرك تکثیرینی منافع خصوصیه‌لرینه مغایر کوردکلرندن بو صورتله نظرلرینه عرض وارائه اولنان اثارك همان هروقت دینیله‌جك مرتبه عدم قبول وتصدیق جهتنی التزام ایدرلر ایدی .

اصولنی ذهن ومطالعه‌سنه بردراو توفیق ایده‌میوب بونك علیهنده دها نباز طعن ودشنام اولمغله ارتق پارسده اجرای طبابته امکان براقدیغندن عودتی تصویب ایتمشیکن قرال اون دردنجی « لوئی » نك خدمت طبابته اثمسنه مبنی کیده‌میوب قالمشدر .

« که‌نی » « ورسای » سراینده کندوسنه تخصیص اولنان دائرهٔ مخصوصه‌ده طوپلانان ذواته علم ثروت دائره‌سنده بیان افکاره شو طرزلسانده دوام ایدردی . « عضو وحباته مالك کافهٔ موجودت تأثیرسریعی ارادات بشریه‌ده هرآن محسوس اولان قوانین طبیعیه‌نك صورت قطعیه‌ده مغلوب ومحکومیدرلر . بوموجوداتك اول قوانینك دائرهٔ تحکمندن چیقه‌بیلمسی انجق محو ایله اوله‌بیلور .

بناء علیه اعضانك خسته‌لقدن راحتسز اولدیغی اثناده مداواته شدت انهماك ایله وجودی اتعاب جائز اولمیوب بلکه اعضایه حرکات طبیعیه‌سنی ارجاع خصوصنه چالشلیلدر . جمعیت بشریه دخی وجود انسانه مشابه اولدیغندن اکاده عینی بویولده معامله ایدلملیدر . »

هر شعبه نه شکل وصورتده مواد اعمال ایدیورسه آنده دوام قاعدهٔ قطعیه اقتضاسندن اولدیغندن اختراع یاخود طرز وصورتجه جزوئیجه بر تغییر ممکن دکل ایدی . مثلا صو برداقلری قولپلی یاپلقده ایکن ظریف ویاخود قولای اولور ملاحظه‌سیله قولپسز یاپلسنه بر طرفدن قیام ایدلسه قیامتلر قوپار ایدی .

دوقتور « که‌نی » هرشیئی طبیعته براقق وصنایعی زراعتدن عبارت کورمك صواب اولدیغنی درمیان ایله صنایعك اقسام سائره‌سنی « غیرمثمر » تعبیریله یاد ایدردی.
بو مطالعه علماً مجروحدر.
« فره‌دریك باستیا » نك افاده‌سی وجهله صنایع متنوعه میاننده برکونه مباننت محسوس اولمیوب بونلر بربرلرینك حامیسی واستفاده‌لرینك حادمیدرلر « فیزوغرات » لرك صنایع مثمره وصنایع غیرمثمره دیه زراعتله صنایع سائره بیننی تفریق ایدیشلری خطای محضدر.
« که‌نی » دائرهٔ مخصوصه سنده مدت مدیده کندی اصول فننی تفهیم وتعلیمدن صکره کلیات فنونه درج اولنمق اوزره ١٧٥٦ تاریخ میلادیسنده « چفتلك » و « تخم » عنوانلریله ایکی بند مخصوص قلمه المش و براز صکره دخی مطالعاتنی دها عمومی برصورتده ناقل اوله‌رق « جدول علم ثروت » نامیله برکوچك رساله تألیف ایتمشدرکه بونك ورسای سراینده‌کی مطبعه‌ده اثنای طبعنده بر جزؤنی مجرد مؤلفك تزیید شوق وخواهشی ضمننده قرال اون دردنجی « لوئی » بالذات کندیسی ترتیب ایتمشدر.
« که‌نی » لك وفاتندن صکره افکارینی یعنی « فیزوغراسی » مسلکنی ترویج ایدر « ووپون » و « مرسیه » کبی برقاچ ذات دها کلمش ایسه‌ده بونلرك الك مشهوری « تورغو » در.

« تورغو » ١٧٢٥ تاريخ ميلادی مايسنك اونجی كونی پارسده معروف بر فامليادن تولد ايتمشدر . كوچكلكنده بر درجه قورقاق ايمش كه خانه‌لرينه بر يبانجی مسافر كلديكنده قورقوسندن صنداليه وقاريوله كبی شيئلرك التنه صاقلنوب او مسافر كيدنجه‌يه قدر ميدانه چيقمازمش .

پدری مومی اليهك مشهود اولان بو درجه جبانتندن طولايی پاپاسلقدن بشقه بر شيئه يراميه‌جغی زهابنه دوشمكله كنديسنی او صنفه ادخال ايتمشدر . « تورغو » مذهبه دائر اولان تحصيلنی تكميل ايتدكدن صكره تبديل طريقه قرار ويرديكنی فاملياسنه صورت قطعيه‌ده بيان ايلمسی اوزرينه ابوينی جانبندن ايديلان مخالفت مثمر اولمامغله ١٧٥١ تاريخنده يكرمی بش ياشنده اولديغی حالده مدعیٔ عمومی معاونلكی صفتيله پارلمان دائره‌سنه داخل اولمشدر . اشبو مسلك جديدنده مسارعة قطع مراتبه موفق اولديغی كبی اكا بر وظرفا مجلسلريله كسب مناسبات كوسترمش اولديغی استحقاق كليات فنونك مرتبی « ديده‌رو » ايله‌ده روابط الفتی تشييده باعث اولديغندن كليات مذكوره‌نك امور تحريريه‌سنه اشتراك ايله امضاسی تحتنده برچوق بندلر يازمشدر .

او زمانلر « پارلمان » معاونلريك مال مأموری صفتيله ولايتلره كوندرلمسی اصول اقتضاسندن اولديغندن « تورغو » « ليموسين » ولايتنه او صفتله كوندرلمشدر .

يولسزلق واكا انضمام ايدن تعديات مأمورين بلاسيله
اشبو ولايت فقر ومضايقه وجهالتك الڭ نهايت مرتبه سنه
وارمش اولديغندن « تورغو » كاله ايرمش اولان علم ثروت
افكارينك اجراسنجه محل مذكورده پك چوق مشكلاته
تصادف ايتمشدر . حتى طريق انشاسى ايچون انغاريه
اوله رق چالشمغى بر بدل مناسبه تحويل ايتمك كبي ولايتك
منافع عموميه سى داخلنده اولان فكر وتشبث معقولانه خلقك
مقاومات شديدهٔ جاهلانه سى قارشو كلمشدر . مع مافيه
« تورغو » بوندن قطعا مأيوس اولميوب برصورت ماهرانه ده
يعنى يول انشاسنى يول ياپيجيلره مقطوعاً احاله يله يوللر
ياپيلوب منافعى دركار اولدقده مصارفنى اهالى يه توزيع
طريقيله قصورينى بالسهوله فعله چيقارمش وبو وجهله درت
يوز سكسان كيلومترو يول انشاسنه موفق اولمشدر .

بو ولايتك تكليفاتجه مشهودى اولان فنالقلرينك ازاله
واصلاحى ضمننده پك چوق تصورات ومطالعاتده بولنمش
ايسه ده مطالعات وتصورات مسرودهسنه مافوقى جانبندن
جواب اعطا اولنمامغله كندوسى موقع اقتداره كلنجه يه قدر
هيچ برينى اجرا ايده مامشدر .

« تورغو » نك مسند وكالتده بولنديغى اثناده فرانسه يه
ايتمش اولديغى ودها ايتمك آرزوسنده بولنديغى خدماتك
علويتى شهادت تاريخيه ايله مصدقدر .

اکر مظهر امنیت و اعتمادی اولدیغی فرانسه قراللرندن بیچاره اون التنجی « لوئی » محافظهٔ منافع خصوصیه سودای جاهلانه‌سیله « تورغو » نك اجرا آت خیریه‌سنه قارشو وقوعه کلان طعن مقاومته ضعف قلب ایله مقابله ایتمیوبده مشار الیهی طوتمش اولیدی اوروپایی قصابخانه‌یه چویران او قانلی اختلال مصیبتی بلکه ظهور ایتمزدی.

زواللی اون التنجی « لوئی » بنم ایله تورغودن بشقه عمومك سعادتنی آرزو ایدن یوق سوزیله اکتفا ایدوب ابراز متانت وثباته جسارت ایده‌مدی.

« تورغونك » اجراسنه متشبث اولوبده زادکان وپاپاس واصناف طاقمنی حتی هالی‌یی علیهنه قیام ایتدیرن تصوراتنك نقاط اساسیه‌سی اشته بونلردر.

برنجیسی انغاریه‌نك بدل نقدی‌یه تحویلی ایکنجیسی ژوراند ومتریس اصولنك لغویله سربستیٔ مساعینك حصولی اوچنجیسی تخم تجارتنی مشکلاته دوشورن نظاماتك الغاسی دردنجیسی « اوفیس » لك (*) لغوی بشنجیسی « پوواسی صندیغننك » (**) رفعی اشبو اساسلرك موقع اجرایه قونلمسی

(*) مقاولات محررلکی ومحضرلق کبی و ظائفك طرف حکومتدن فروختی

(**) پارس جوارنده برمحل اولوب پارسده ذبح وصرف اولنه‌جق حیوانات مطلق اولجه اورایه کیدر وقصابلر اورادن مبایعه ایدرلردی واوصندیغه رسم اعطاسی مجبوری ایدی.

ضمننده وقوع بولان اعلان رسمی تاریخندن اعتباراً هر طرفدن
تورغونك علیهنه قیام اولنه‌رق طعن و اعتراض بر درجه‌یه
وارركه قرال دخی مومی الیهدن یوز چویرمکه مجبور اولور.
بیچاره بونك اوزرینه بالضروره ایشدن کف ید ایله کوشهٔ
انزوایه چکیله‌رك الافرانعه ١٧٨١ ده ارتحال ایدر.

« وولتر» ١٧٧٨ تاریخنده پارسه کلدیکنده « تورغو» یی.
کورمك اوزره عزلتخانه‌سنه کیدوب « سعادت عمومیه‌نك
برآنی یازان او قیمتلی الیکزی او په‌یم » دیه مومی الیهی
مسرت تقدیره دوشورمشدر.

فرانسه‌ده « فیزیوغراسی » افکارینك اصول حاضره علیهنه
اجرای تأثیره چالشدیغی اثناده انکلتره‌ده موجود و مؤسس.
اولان « علم ثروت » قواعد مرعیه‌سنی بر نوع « پروتستو ».
طرزنده « ادم اسمت »ك اصول علم ثروتی باش کوسترمشدر.

« ادم اسمت » ١٧٢٣ سنه‌سی حزیرانك بشنده
« اسقوچیا » کوچك شهرلرندن « قیرقالدای » ده طوغمشدر
چوجقلغنده وجودی نقدر ضعیف ایسه حافظه‌سیده اوقدر
قوی اولدیغندن براوقودیغنی بردها اونوتمز ایمش. تحصیل
ابتدائیه‌سنی مسقط رأسی اولان مذکور « قیرقالدای » شهرنده
اکمال و دیکر شهرلر مکاتب عالیه‌سنده دخی فنون متنوعه‌ده
اظهار کمال ایده‌جك درجه‌ده معلومات عمیقه استحصال
ایدرك ١٧٥٠ تاریخنده « غلاسقو » دارالفنونسه

اول امرده منطق خواجه لکیله قبول صکره فلسفه واخلاق
تدریسنه مأمور ایدلمشدر. مومی الیه بومکتبده اون اوچ سنه
تدریسه دوام ایدوب علویت فکریه وقدرت کالیه سنی هرکسه
تسلیم ایتدیرمك شرف عظیمنه نائل اولدقدنصکره ١٧٦٥ ده
پارسه کلوب کلیات فنون هیئتیله مناسبت حاصل ایتمشدر.
مومی الیهك فکر وبضاعه سی نقدر عالی ایسه طرز
افاده سیده لسان عوام قدر ساده ایمش.
« ادم اسمت » پارسده بولندیغی هنکامده دوقتور « که نی »
و « تورغو » ایله ده الفت حاصل ایتمش و « تورغو » نك
فوق العاده حرمت ومحبتنی قزانمشدر.
تحف تصادفدر که ایکیسنکده زمان طفولیتده خاندانلرینه
قارشو بولندقلری حال وموقع تمامیله بربرینه موافق یوقاریده
ذکری سبقت ایتدیکی وجهله « تورغو » نصل اولجه رهبان
صنفنه داخل اولوب مؤخراً فاملیاسنك مخالفتنه قارشو ابراز
متانتله تبدیل طریقه موفق اولمش ایسه « ادم اسمت » دخی
عینی بو صورتله ابتدا سلوك ایتدیکی مسلك رهبانیتی خاندانئك
ممانعت قطعیه سنه باقیه رق بالاخره ترك وتبدیل ایتمشدر.
« ادم اسمت » « فیزوغرات » لر حقنده اوقدر محبت پیدا
ایتمشیدی که ثروت ملل اوزرینه تألیف ایتمش اولدیغی اثر
عالیسنی « که نی » نامنه هدیه اوله رق نشر تصورنده ایدی.

اکر « که‌نی » لک وفاتی وقوعه کلیه ایدی بو تصورك اجراسی شبهه‌سز ایدی.

اشبو اثر « که‌نی » لک وفاتندن یدی سنه صکره نشر اولنمش و « فیزیوغراسی » نك خطیئاتنی پك کوزل ظاهره چیقارتمشدر.

« ادم اسمت » ذکر اولنان اثر مشهوری طبع ونشر ایتدکدنصکره « اسقوچیا » کمرك قومیسرلکنه تعیین اولنه‌رق وفاتنه دکین اوخدمتله اشتغال ایتمشدر.

١٧٩١ تاریخنده وقوعه کلان فرانسه انقلاباتندنصکره فرانسه‌نك شکل واجتماعی صورت آخره انفراغ ایتمش وواقعا « قورپوراسیون »لر وبرطاقم امتیازات خصوصیه‌لر اورته‌دن قالقه‌رق سربستیٔ افراد میدانه کلمش ایدیسه‌ده رقابت غیر محدوده‌یه دخی برقپو آچلمش اولدیغندن ضعیفك منفعتی قوینك کنه قارشو محو اولوب کیتمکه باشلامشدی. نظراً نافع کوریلان برچوق شیلرك اثنای تطبیقنده خیالدن عبارت قالدیغی چوق کره‌لر کورلمشدر . اشته بو قبیلدن اولمق اوزره فرانسه‌ده اوتاریخده موازنهٔ عمومیه‌یی تأسیس نیتیله ایدیلان اجرا آتك تأثیری معکوس ظهور ایتمسندن طولایی علم ثروتجه ینه تحریات فکریه‌یه احتیاج مس ایتمش. واشته بوصره‌ده « حسیات انصافکاری » تعبیر اولنان

مسلکك صاحبی « سیس‌موندی » ایله « دیروز » علم ثروت عالمنده عرض وجود ایتمشلردر.

« سیس‌موندی » ۱۷۷۳ تاریخنده اسـو یچره‌ده دنیایه کلمشـدر. پدری اصحاب ثروتدن ایکن ثروتنك قسم اعظمنی فرانسه استقراضنه داخل ایتدیکندن اختلالك ظهوری انك ضیاعنی انتاج ایتمکله پریشانیٔ حاله دوشمشدر.

اشـبو مصیبت واقعه اوزرینـه « سیس موندی » نك پدری ارتق اسو یچره‌ده اقامت ایده‌مامکله اوغلنی مستصحباً سیاحته چیقمش وانکلتره وایتالیاده برمدت اکلندکدنصکره ینه اسو یچره‌یه عودت ایتمشـدرکه اشـته بواثناده « سیس موندی » علم ثروتجه تحریات ذهنیه‌یه ابتدار ایلمشدر.

مومی‌الیهك « جدول طوسقان » عنوانلی برنجی اثری ۱۸۰۱ ده وثروت تجـاریه‌یه متعلق ایکنجی تألیفی دخی اوتاریخدن براز صکره نشر اولنمشدر.

« سیس موندی » اشبو اثرلرنده برمسلك جدیده سالك اولمیوب « ادم‌اسمت » لك اثرینه اقتفا ایتمشـدر مومی‌الیهك بواثرلری شهرتنی اوروپانك هرطرفنه ایصـال ایلدیکندن روسیه ایمپراطوری جانبندن بیله « ویلنا » شهری دارالفنوننه دعوت اولنمشدر.

« سیس موندی » ایکنجی دفعـه اوله‌رق لـوندره‌یه وقوعبولان عزیمتنده انکلـتره‌نك صنایعجه اولان قدرت

جسیمه‌سی ذهننه چارچقله برابراونسبتنده برفقر ومضایقه‌یه‌ده تصادف ایتدیکندن محاکمات فکریه‌سنی کلیاً بوجهته عطف وحصر ایله مضـایقهٔ مشهوده‌نك آلات مخترعه‌دن منبعث اولدیغنه حکم ایدوب بونقطه‌یی هدف اعتراض ایتمشدر.

اعتراضاتنك برنجی نقطه‌سی « بازوی انسانك یرینه قائم اولان ماکنه‌لر اجرتك تدنیسنی موجب اولمغله عمله کروهنی آج وبیعلاج براقشدر » ایکنجیسی « انکلتره‌ده محصولاتك مراکز عظیمه‌سنده‌کی ترتیبات صناعیه متمادیاً زنکینك ثروتنی وفقیرك فقرینی تزییـد ایتمکده‌در ». اوچنجیسی « ماکنه واسطه‌سیله زراعت جسیمه‌نك ترقیسی محصولاتك تنزل قیمتنی موجب اولوب کوچك اراضی اصحـابنده رقابته اقتـدار براقامغله بونلری عمله اولمق ضرورتنه دوشورمکده‌در »

شو اعتراضـات ثلثه‌نك خلاصهٔ معناسی انکلـتره‌ده کوریلان فقر ومضایقه‌نك سبب مسـتقلی اوراده صنایعجه موجود اولان سربسـتیٔ رقابت اصولی اولدیغنی بیاندن عبارتدر.

مومی الیه اثار ترقیدن معدود اولان ماکنه اختراعاتنك اشته بوصورتله مضرتنی ادعاده دوام ایدرك ١٨٤٠ تاریخنده وفات ایتمش وتاریخجه اولان همتی دها مقبول اولدیغنـدن علم ثروت عالملکندن زیاده مورخ اوله‌رق طانمشدر.

« سیس موندی » نك اثرینه اقتفا ایدن « ژوزف دروز »

١٧٧٣ ده فرانسه‌ده دنیایه کلوب اول امرده مأمورین عدلیه عدادینه داخل اولمش ایسه‌ده ١٧٩٢ تاریخنده کوریلان مجبوریته مبنی کوکللی عسکر زمره‌سنه التحاق وارقداشلرینك انتخابیله یوزباشیلق مرتبه‌سنه ارتقا ایتمشدر.

بوذات برمدت خدمات عسکریه‌ده بولندقدن صکره « لیون » شهری مکتب مرکزیه‌سنده خواجه‌لك وظیفه‌سنه برمدت صکره‌ده انجمن فنون اعضالغنه انتخاب اولنمشدر.

مومی الیهك علم ثروته متعلق تألیفاتی میانده اربابی عندنده مقبول اولان صنایعجه اتخاذ اولنان سربستی اصولنك علیهنده‌کی اثریدر. اشبو اثر برنجی ناپولیونکده افکارینه موافق اولدیغی جهتله مظهر تحسینی اولمشدر.

مومی الیهك ١٨٥٠ تاریخنده وقوع وفاتیله برابر اشبو مسلك دخی ختام بولمش ویرینه اجتهاد اسلافی کلیاً رد ایتمامکله برابر « ادم اسمت » لك طریقنه انسلاکك لزومنی کوسترن بوکونکی مسلکك مؤسسلری « ژان باتیست سی » « روسی » « دونوای یه » « فره‌دریق باستیا » ساحهٔ علم ثروتده سرفراز اولمشلردر.

« ژان باتیست سه » فرانسه‌نك مشهور لیون شهرنده ١٧٦٧ تاریخنده دنیایه کلمشدر. برمدت تجارتله اشتغال ایتدکدن صکره « قلاوی یر » نامنده برشخصك تحت اداره‌سنده بولنان برامنیت قومپانیه‌سنك خدمتنه قبول اولنور. بودیرکتور

« قلاوی یر »ك کتبخانه سنده بولنان « ادم اسمت » ك مشهور علم ثروته دائر اولان اثری بر کون « ژان باتیست سه »ك نظر دقتنه تصادف ایتمکله اشته او کوندن صکره بو نقطه یه حصر افکار ایله محصول مطالعه سنی ابتدا « دوقاد » نام غزته ایله ۱۷۹۳ نیسانك یکرمی طقوزنجی کونی انظار عمومه ارائه و بونکله نظر اصحاب دانشی جلبه موفق اولدیغی کبی ۱۷۸۹ تاریخنده نشر ایتدیکی علم ثروته دائر بر تألیفیله ده نامنی عالم معرفتده ادامه ایتمشدر.

مومی الیه اظهار ایلدیکی علم و عرفانیله ارباب حکومتی وجودندن استفاده آرزوسنه دوشوردیکندن برقاچ مهم ایشلرده بولندیرلمش ایسه ده طریق تجارتی باب حکومته ترجیح ایتدیکندن امور سیاسیه دن کف ید ایله تجارته باشلایه رق پارسی ترك ایتمش و برخیلی ثروت پیدا ایدرك عودتله « فرانسه مکتبی » نامیله معروف اولان مکتبده تدریسه ابتدار و عمری رسیدهٔ حد ختام اوله رق اوتاریخده عالم بقایه انتقال ایلمشدر.

مومی الیهك وفاتیله منحل اولان خواجه لك خدمتی « روسی » یه تفویض قلنمشدر.

« روسی » ایتالیا ممالکندن اولان « تارار » شهرنده طوغمشدر. اول امرده اووقاتلقله امرار وقت ایتمکده ایکن پولتیقه ایشلرندن طولایی تحت ظنه آلنمسنه مبنی ترك وطنله

اسویچره‌یه‌التجا ایدر. قدرت علمیه‌سی سایه‌سنده اسویچره‌ده کسب نفوذ واشتهار ایدرك پك مهم ایشلرده بولنمش وحتی کورمش اولدیغی رغبت وحرمت ترك تابعیتله اسویچره‌لی اولمسنی‌ده انتاج ایتمشدر.

« روسی » نك اسویچره دارالفنوننده علم حقوق تدریس ایتمسی و ١٨٧٢ تاریخنده حقوق جزایه دائر نشریاته قیام ایلسیله معلومات قانونیه‌سنك دخی بالا بر درجه‌ده اولدیغنی کوسترمشدر

« ژان پانیست سه » یك وفاتی اثناده اسویچره‌ده دخی پولتیقه قار یشقلغی ظهور ایتمسنه مبنی « روسی » مکتب مذکورده « ژان پانیست سه » خلف اولمق اوزره وقوع بولان دعوتی بالقبول کلوب تدریسه باشلامشدر.

مومی الیه ١٨٤٠ تاریخنده دکین ذکر اولنان مکتبده تدریس علم ثروتله مشغول اولوب اندن صکره فرانسه تابعیتنه دخالتله پك چوق خدمتلرده بولنمش حتی فرانسه طرفندن ایتالیایه سفیر بیله اولمشدر.

بو ذاتك کمال ودرایت فوق العاده‌سی هر کیتدیکی یرده کسب نفوذ وقدرت ایتمسنه باعث اولدیغی کبی رومادە سفیر بولندیغی اثناده‌دخی پك چوق نفوذ وحثیت پیدا ایتمسنی استلزام ایتمش اولدیغندن پاپا اون التنجی « غراغوار » ك حین وفاتنده ایشته اونفوذ سایه‌سنده طقوزنجی « پی » ك

پاپالغه انتخابنه موفق اولمغله خدمت واقعه‌سنه مكافاة « پی »
جانبندن باش وكيل تعيين اولنه‌رق فرانسه سفيرلكنی ترك
ايتمش و ١٨٤٨ ده مقتولا وفات ايلمشدر .

بوذاتك علم ثروته دائر اولان تأليفاتی « ادم اسمت » ك
مكمل اصولی اولمق اوزره ايكی يه منقسمدر . قسم اول
« علم ثروت » ك ساده قواعد مخصوصه‌سندن ثانيسيده صورت
تطبيق واجراسندن بحث ايدر .

« دونوای يه » ١٧٨٦ تاريخنده فرانسه‌ده تولد ايدوب
اولا غزته محررلكيله عالم نشرياتده اثبات وجود ايتمش
صكره‌لريده حكومت ايشلرنده بولنمشدر .

علم ثروته دائر اولان « سربستیٔ اعمال » عنوانلی اثری
قوت كماله دلالت ايتمكله انجمن فنون اعضالغنه انتخاب
اولنه‌رق ١٨٦٢ سنه‌سی وفات ايتمشدر .

« فره دريق باسيتا » ١٠٨١ تاريخنده فرانسه شهرلرندن
« ياريون » ده طوغمشدر .

مشار اليه اول امرده صنف حكامه كيره‌رك مملكتك
حاكم صلحی اولمش وبر مدت بو وظيفه‌ده بولندقدن صكره
مبعوث انتخاب قلنمشدر .

١٨٤٣ سنه‌سی علم ثروته دائر وضع موقع انتشار ايلديكی
اثری حقيقة دقايق مهمهٔ علميه‌يی شامل اولديغندن كندوسنی
شرف ابقای نامه نائل ايتمشدر .

« باستیا » سربستیٔ مبادلاتك وجوب وجودینی ناقابل تردد کورمکله بو اصولك انتشاری ضمننده پارسده پك چوق خطبه‌لر اجرا ایتمش ایسه‌ده او زمانك افکاری هنوز بو جهته مائل ومتوجه اولمدیغندن ومومی الیهك لسانی قلمنك حائز اولدیغی اقتدارك اونده برینه بیله مالك بولنمدیغندن توضیحات شفاهیه‌سنك او صره‌ده تأثیری کوریله‌مامشدر . مطالعات علمیه‌سنك علویت واصابتنی اظهار ایدن آثار جلیله‌سی میاننده « کوریلان وکورلمیان شی » عنوانلی اثری بشقه‌جه تقدیره سزادر . حیف که وقوع وفاتی مانع اتمام اولمشدر . ارتحالنك تاریخی ۱۸۵۰ محلی ایسه تبدیل هوا ضمننده کتمش اولدیغی روما شهریدر .

علم ثروت

معترض — علم ثروتجه فائده نيه ديرلر ؟

مجيب — ساقز اوخانس افندى حضرتلرينك كتابنى اوقومديكزمى ؟

م اوت اوقودم .

ج اويله ايسه بو سؤالك جوابنى كورمش سكزدر .

م بو سؤالك جوابى دكل بشقه بر تعريف كوردم كه بنجه نفس الامره بالوجوه مغاير .

ج نره سى ؟

م سويليه يم . اوخانس افندى حضرتلرى فائده يى حوايج بشريه يى ايفا صلاحيتندن عبارت كوستريور . مثال اولەرقده بغدايك و اتمكك فائده سى انسانى طويورمق وچوقه نك و البسه نك فائده سيده وجودى اورتمك اولديغنى درميان ايديور . بو حالده زمانمزك اختراعاتندن اولان و ازالهٔ وجود بشره تخصيص ايديلان ادوات حربيه يه نه ديه جكز ؟ مثلا ايكنه لى تفنكك فائده سى يارم ساعت ظرفنده شو قدر انسان تلف ايده بيلسى وطوربيلرك فائده سى دفعة

برکی‌یی غرق ایلمسی میدر دینیله‌جك ؟ یوقسه بونلرك مضراتی درکار اولدیغی ایچون او تعریفات داخلنه کیره میه‌جکیمی درمیان اولنه‌جق ؟ او صورتده بو ادواتك بر پاره ایتماسی لازم کلمزمی ؟ حالبوکه بو اشیاورده صرف ایدیلان وهنوز ایدلمکده اولان مبالغك کاییتی درکار .

ج شو افاده کزدن اکلاشیلیورکه سز فائده لفظندن مضرتك ضدی اولان منفعت معناسنی مراد ایدیورسکز لسان علم ثروتجه بو لفظك معناسی بسبتون بشقه‌در . بو لسانده فائده دینلدیکی تقدیرده ماده‌ً ویاخود معناً بر ایولك تصوری لازم کلمز . انجق برشیئه قوللانیله بیلور اولمق صلاحیتی اکلاشلملیدر . مثلا مجوهراتك نه ماده‌ً ونه ده معناً بر نفعی اولمدیغی آشکاردر . واقعا ارباب محاکه‌دن بعضیلری مجوهرات وسائر مواد تزیینیه‌نك طبیعت بشرده مرکوز اولان میل اظهار احتشامه خدمت ایتدیکی ایچون نفع معنویسنی ادعا ایتمشلر ایسه‌ده عقول سلیمه بونی بر وقتده تسلیم ایده‌مز . میلان طبیعیه‌نك علی الاطلاق مقتضیاتنی ایفاده نفع تصوری لابد ایسه تربیهٔ اجتماعیه‌نك اصلاح ایلدیکی بر طاقم مضر و وحشی میللرك دخی مشروعیتنی تصدیق ایتمك اقتضا ایدر بوندن بشقه اویله بر طاقم طاشلری بیکلرجه التونلرله بالمبادله چکمجه‌لرده حفظ ایله او سرمایه‌یی استفاده صلاحیتندن محروم ایدرك ثمره‌سز براقمق علم ثروت نقطهٔ نظرنجه بروجهله

تجویز اولنمز. بناء علیه مجوهراتك فائده‌سی سوس صاتمقدر دینلدیکی حالده بوراده فائده‌دن مقصد سوس صاتمق خصوصنه یرامق دیمك اولدیغی البته ظاهر اولور.

م یکی اما ارباب علم ثروتدن اکثریسنك علی الخصوص کتابندن بحث اولنان اوخانس افندی حضرتلرینك افاده‌لری اصلا بو معنایی اشراب ایتمیور.

ج نیچون ؟

م اوخانس افندی حضرتلرینك تعریفی باقك اکلادیغم کبی دکلمی ؟ «اشته بر شیئك خوایج بشریه‌یی ایفایه صلاحیتنه فائده دینیلور بغدایك و اتمکك فائده‌سی انسانی طویورمق چوقه‌نك و البسه‌نك فائده‌سی وجودمزی اورتمك و صغوقدن محافظه ایتمك بر کتابك فائده‌سی بر علم ویا بر فن تحصیلنه مدار اولمق اتمك و البسه و کتاب انسانك مادی و معنوی آمال و احتیاجاتندن برینك استیفاسنه مدار اولدیغی ایچون فائده‌لیدر» شمدی شو تعریفدن فائده‌نك عادتا معنای لغویسندن بشقه بر معنایه دلالت ایتمدیکی موضحاً میدانه چیقمیورمی ؟

ج خیر.

م نصل خیر. آمال و احتیاجاتك استیفاسنه مدار اولمقده نفعك وجودی ضروری دکلمیدر ؟

ج نیچون اولسون ؟ احتیاجات و آمالك علی العموم

نافع ومشروع اولدیغی تسلیم اولنورسه دیدیککز ضرورته او وقت محل قالور.

م عجایب! آمالك اوله بیلور اما احتیاجاتده مضری واردر دینیله بیلورمی؟

ج نه شبهه. احتیاجاتك دائره‌سی کوندن کونه توسع ایتمکده ویك چوق مضر وغیر نافع شیلر اودائره‌یه کیرمکده‌در ازان جمله توتون هانکی مملکت نصل مملکت هانکی خانه واردرکه انده توتون صرف اولنمسون؟ ملل متمدنه‌نك اکثریت اوزره بوکا اولان ابتلاسی بر درجه‌یه وارمشدرکه بر کون یمك یه‌دن طوریلیور رده بر قاچ ساعت توتونسزلکه صبر اولنمیور. اکر مطالعه‌کز وجهله فائده‌دن مقصد مطلق نفع اوله ایدی توتونك طبا درکار اولان مضرتنه ویاخود دومان اولوب هوایه کتمسندن طولایی آشکار اولان منفعتسزلکنه مبنی قیمتی اولمامسی لازم کلوردی. حال بوکه اعلاسنك قیمه‌سی اوج درت لیرایه صاتلدیغی کوریلیور. سز احتیاجاتی یالکز یه‌جك ایچه‌جك کیینه‌جك بارینه‌جق شیلر کبی لوازم معدوده‌دن عبارتمی ظن ایدییورسکز؟ بو دائره ظهورینی ادمدن برو توسع ایتمکده‌در. کوره‌یورمسکزکه بر فقیر آدم کسب ثروت ایتمکه باشلارسه ثروتنك تزایدی نسبتنده احتیاجاتیده ترقی ایدییور. مثلا البسه‌سی برقات ایسه برقاچ قات بش اون قات حاصلی قات قات اولیور. وجودینی قیشك

صغوقدن یازین صیجاقدن محافظه‌یه مدار اوله‌جق صورتده ایکی قاتله اکتفا ایدمیور. بر ویا ایکی اوطه‌لی خانه‌ده اوتورمغه الشمش ایکن جسیم ومنتظم بر قوناق تدارکنی ضروری کوریور. کیده‌رك یعنی ثروتی آرتدقجه یالی ویا کوشککنی صیفیه‌یه دخی کندیسنجه احتیاج قطعی مس ایدییور. پیتر اتمك ویاخود بر درلو صیجاق یمکله قارنینی طیورمغی اعتیاد ایدنمش ایکن برقاچ ویا بش اون درلو یمکی وهر نوبت میوه‌یی وبلکه موسمك غیری غالی فیئاتلی میوه‌لری سفره‌سنده بولندیرمغی احتیاجات قطعیه‌دن عد ایدییور.

حاصلی دها نیجه نیجه شیلره کندیسنی محتاج کوریبور.

م بو دیدیککز شیلره بن عادتا سفاهت ویاخود اسراف دیه‌بیلورم. اکر بو مثللو صرفیاته احتیاج نامی ویریلور ایسه حقنده سفیه ویاخود مسرف تعبیرینی استعماله دنیاده هیچ بر فرد تصور اولنه‌مز. بر آدمك بش اون قات ابنیه‌یه کندینی محتاج کورمسی یمکنده او درجه کافت اختیار ایتمسی قوناغی وار ایکن صیفیه نامیله یالی باغ ویا کوشك تدارکنه قالقشمسی ندن ضروریاتدن عد اولنسون؟ بونلر دوزجه‌سی ثروتدن متولد بر طاقم آثار سفاهتدر.

ج بو خصوصده پك یا کلش بر مطالعه‌ده بولنیورسکز بوقاربده سویلدیکم کبی اکر سز احتیاجاتی لوازم معدوده‌دن عبارت کوریورسه‌کز انسانلری علی العموم حال وحشیتده

تصور ایتمکز لازم کاور. زیرا تمدن کلیاً بونك عکسنی یعنی
دائرهٔ احتیاجاتك توسیعنی مستلزمدر. اثبات مدعا ایچون
اوزون اوزادی‌یه تحریٔ ادله‌یه لزوم کورمم سزه مختصر
وکورینور بر مثال ایراد ایده‌یم بونك اوزرینه افاده‌می تسلیم
ایدرسکز ظن ایدرم. بری شهرده دیکری کویده مقیم اولمق
اوزره بر درجه‌ده زنکین ایکی آدم تصور ایدیکز. عجبا
بونلرك احتیاجاتی مساوی‌میدر امید ایدرم که کویلینك کنه
نسبتله شهرلینك کینك قات قات زیاده اولدیغی تصدیق بیوریلور.
اکر کویلی اوروپا کویلیلرندن ایسه شهرلرده‌کی تمیز کورنمك
لزوم عمومیسنه قارشو هر کون بر بلکه کونده ایکی کوملك
کیمك والدیون دکشدیرمك واسکی کورنمامك ضمننده صیق
صیق تبدیل ایتمك ایچون مشهور ترزیلره بهالی یاپدیرلمش
قات قات البسه بولندیرمق مجبوریتنده بولنمیوب بر کوملکی
ایکی اوچ کون کیه‌بیلور. والدیون ایسه پازاردن بشقه
کونلرده طاقیه‌بیاور. وبر کوی ترزیسنك اوجوزجه یاپمش
اولدیغی بر ایکی قات البسه ایله‌ده عادی قیافتلی کویلیلره
قارشو اکتفا ایتمکه محل کورمز. اکثری کویلر شهرلر
کبی اسباب وخامتدن اولان ازدحامه‌ده دوچار بولنمدقلرندن
وصورت معیشتلری ایسه اکثریت اوزره شهرلیلردن سالم
اولدیغندن تبدیل هوایه‌ده احتیاج کورمزلر. کورسه‌لرده
کویلری داخلنده بالطبع صیفیه ایچون آیری محللر

اوله‌میه‌جغندن دیکر بر کویه موقتاً عزیمتله اویله ایکی خانه‌یه مالك اولمق مجبوریتنده بولنمزلر. اشته او کویلی بونلر کبی دها بر چوق قیود لوازمدن وارسته اولدیغندن انك احتیاجاتی شهرلینك کنه نسبتله پك محدوددر. اکر کویلی بزم کویلیلردن ایسه احتیاجاتی همان دیدیککز درجه‌ده لوازم معدوده‌دن عبارت اوله‌جغندن شهرلینك کنه نسبتله یوق کبیدر. بوندن استدلال اولنورکه احتیاجات مدنیته تابعدر. مدنیت ترقی ایتدکچه اوده تنوع وتکثر ایدر. چونکه هرکس احتیاجاتنی منسوب اولدیغی قومك وبولندیغی شهرك وحتی داخل اولدیغی صنفك یعنی مرتبهٔ مدنیه‌سنك طرز وصورت معیشتنه توفیقاً تحدید وتکثیر ایتمك مجبوریتنده‌در. مثلا افریقا وحشیلرینك موزیات ویاخود سائر حیواناتدن یاخود نباتاتدن اولمق اوزره بر یاخود ایکی درلو طعامدن محروم قالمامغی و صیرتی بوبجقلی بر پوست ایله اورتمه بیلمکی رفاه وسعادتك اك نهایت مرتبه‌سی عد ایتدکلری کبی متمدن بر قوم دخی بو حالی منتهای مذلت ومصیبت کورر. بر کویلینك بغدای بولغور و بونلر مثللو بر سنه‌لك مأکولاتنی در انبار ایده بیلمسی ووجودینی ستر ایده‌بیله‌جك صورتده لباسه مالك اولمسی وهفته‌ده بر ایکی دفعه ات یه‌بیلمسی بختیارلق صایلور ایسه بر شهرلی ایچون بو درجه محدودیت مضایقه‌دن معدوددر. اصنافدن ویاخود مأموریندن فقیرجه بر آدمك آیده اوچ بش یوز غروش مصرفی او مرتبه‌ده بولنانلره

صرفیات کافه‌دن کوریلور ایسه مافوق واکا بر ایچون بو مقدار هیچ حکمنده طوتیلور. حاصلی احتیاجات حال وزمان وترقی‌یه مربوط اولدیغندن نه شودر بودر دیه تحدید ایدیلور نه‌ده کافه‌سی مشروع ومقبولدر دینیله‌بیلور.

م اوت بو مقایسه‌کز قابل انکار دکل انجق احتیاجاتك بو درجه تزاید وتنوعی نظر مطالعه‌یه النديغی تقدیرده ثروته دخی شوندن عبارتدر دینیله‌میه‌جك.

« ثروت »

ج تجاربه مستند اولان فنونك پك چوق مسائلی وسائط علمیه ایله حقیقته اقتران اولندقجه مشهود اولان بطلان ونقصانی نسبتنده کلیاً ویاخود قسماً تصحیح وتعدیل اولندیغی کبی تعریفات علمیه دخی او نسبتده شمولجه ضیق وسعت کسب ایتمکده‌در. مثلا قدیمده حکمت دنیلدیکی حالده بو تعبیردن علم حکمت وکیمیا وهیئت وسائره مراد اولنورمش شمدی ایسه بونلرك هر بری بشقه بشقه موضوع وغایتی حاوی آیری علملر اولدیغی متحقق بولندیغندن حکمت تعبیرندن ذهنه وارد اولان نمعنی اجسامده واقع اولان ظهورات موقته ایله انلرك قوانیننندن بحث ایدن بر علم مخصوصدر. ثروت لفظی دخی بونك عکسی اوله‌رق یعنی اول یالکز اموال متراکمه‌یه شامل اولدیغی حالده شمدی پك چوق شیلره شمولی کوریلیور.

م لکن علم ثروت علماسندن بعضیلری افاده کزك عکسنی ادعا والتزام ایدییورلر . مثلا ثروتی عادتا نقود وعقاردن عبارت کورییورلر .

ج معلومکز اولمق کرکدرکه طبایع مختلفهٔ بشرك آثارندن اولمق اوزره خصوصات سائرهده اولدیغی کبی فنون تجاریهده دخی اختلاف آرا هر وقت موجوددر اوت پك طوغری ارباب علمدن بعضیلری بو دعواده بولنمشلردر بر طاقملریده خلافنی التزام ایدرك ثروتی مادی ومعنوی دیه ایکی یه مادی یی ده طبیعی وعارضی دیه کذلك ایکی یه که جمعاً درده تقسیم ایتمشلردر . ثروت مادیه یی تعداده لزوم یوق چونکه معلومدر . قیمت وفائده یی حائز اولان اشیا . ثروت معنویه کلنجه قوهٔ فکریه وعلمیه ویا خیالیه کبی سرمایهٔ غیر مادیه دن عبارت اولان شیلردر . بونلری ثروت عد ایدنلر دیورلر که مثلا نقود . اراضی . عقاردن اصحابی نصل مستفید اولیورسه بر طبیبده مکتسب اولدیغی علم طبابتدن وبر شاعر مالك بولندیغی فکر وخیالندن اویلهجه مستفید اولمقدهدر . مادام که هر ایکیسندنده استفاده نتیجهسی متحصلدر . یکدیکرندن آیرمق موافق نفس الامر دکلدر .

کلهلم ثروت مادیه نك انقسامنه !! برنجیسی یعنی طبیعیسی اورمان ومعدن ونهرلر کبی حصولی طبیعی اولان منبعلردر که بونلردن ایدیلان استفادهلر درکاردر . حتی ارباب علمدن

بعضیلری دکزلری بیله بو قسمدن عد ایدیورلر ایکنجیسی یعنی عارضیسی قیمت وفائده‌یی حائز اولمق اوزره سعی بشرله حصول بولان شیلردر .

م بو تقسیمات بنجه‌ده موافق مصلحت کوریلوب انجق ذهنمی قارشدیران بوجهت اولمیوب علم ثروتك اخلاق ایله تعلق اولوب اولمدیغی مسئله‌سی اولدیغندن بوخصوصده‌کی مطالعه‌کزی اکلامق استرم .

ج علم ثروت بروجهله اخلاقدن آیریله‌مز . اکر انفکاکی تصور اولنورسه بلاقید وشرط تحصیل امواله مساغ کوسترلمش اوله‌جغندن غدارلق ویاخود طالقاوقلق وطولاندیریجیلق ویلانجیلق ودها بوکبی اخلاقسزلق سایه‌سنده کسب ثروتی علم ثروتك دائرهٔ مأذونیتنده کورمامز لازم کلورکه معاذالله تعالی بوندن تولدایده‌جك نتیجه خرابیت اولدیغندن غایتی معموریته واران علم ثروته بالوجوه مخالفدر .

م سز اویله ایسه علم اخلاقی علم ثروتك برقسمندن عد ایدیورسکز .

ج خیر بلکه علم ثروتی علم اخلاقك برفرعی کوربیورم . چونکه سعادت بشریه‌ده اصل اولان اخلاقدر . آنسز هیچ برشی پایدار اولمزکه حتی علم ثروتك تصور وجودینه امکان قالسون !!

م بن اخلاق ایله علم ثروت بیننده سویلدیککزکبی

برابطهٔ قویه کوره‌میورم. زیرا اسباب تحصیل ثروتدن معدود اولیه‌شیلر وارکه بونلری دائرهٔ اخلاقه ادخال ممکن دکل مثلا ترقیات علمیه وصناعیه سایه‌سنده برشیئك تقلید ماهیتنه وتحویل شکل ولوننه کسب اقتدار ایتمش وممملکتلرنده علم ثروتك دخی مرعیت احکامی کورلمکده بولنمش اولان ملتلرك برطاقم ماده‌لری سود وياغ وشراب وسائره شکلنه قویه‌رق صاتملری وبرچوق جورك اجزادن وفقط کورینشی غایت نفیس اقمشه اعمالیله خلقی اضرار ایتملری قاعدهٔ اخلاقه توافق ایدرمی؟

ج سزبنم بوقاریده‌کی سوزمی تکرار ایدییورسکز. بلاقید وشرط تحصیل اموال‌ه مساغ کوسترمك احکام علم ثروتی اخلال ایتمکدر دیدیکم بوکبی فسادلر ایچون دکلمیدر؟ سز بونلری نه‌دن اسباب ثروتدن عد ایدییورسکز؟ بحثمز تحصیل ثروت وسامان ضمننده شونك بونك قبول واستعمال ایتدیکی وسائط غیرمشروعه‌یه عائد اولمیوب منحصراً حقایق علم ثروته متعلقدر.

م خیر! مقصدم شونك بونك تحصیل ثروته روا کوردیکی وسائطدن بحث ایتمك دکلدر. بونلری تحت انظارده بولنان مثاللردن اولمق اوزره درمیان ایدییورم. بوخصوصده علم ثروت ارباب‌ندن بعضیلرینك اقوالنیده ایراد ایدبیلورم. ازآن جمله «پیرره» نك مرابحه حقنده‌کی اشبو افاده‌سی

« حق تصرف سائر شیلرده نصل موجودایسه اقچه‌ده‌دخی اویله موجوددر . بناءعلیه صاحب اقچه اقچه‌سندن موقتاً استفاده خصوصنی برشخصه ترك ایده‌جکی صره‌ده استدیکی صورتده مقاوله عقد واجراسنده مختاردر . حق تصرف ایجابندن اولمق اوزره برشیئك استعمالی ویاخود سوء استعمالی متصرفینك یداختیارنده‌در بناءعلیه سرمایه‌دارانك سرمایه‌سنی نظامك تعیین ایتدیکی مقداردن زیاده فائض ایله اقراض ایده بیلمسنده اخلاقه مغایر برشی کوریله‌مز »

صیقلمش و بو کالمش برآدمدن هیچ بر وجدان سلیمك قبول ایتمیه‌جکی صورتده استفاده‌یه قالقشمق قاعدهٔ اخلاق و انصافه توافق ایدرمی ؟ و بویله غیرمشروع استفاده‌یه مساغ کوسترن برعلمك یاخود اصولك اخلاق ایله تعلقی تصور اولنورمی ؟

ج سز مسئله‌یی بتون بتون قارشدیردیکز . اولا بروپا برقاچ ذاتك مطالعه‌سی برعلمك موضوعنی تغییر ایده‌مز . ثانیاً برماده‌نك خلاف اخلاق کورلمسی اکا متعلق کوستریلان علمك دائرهٔ اخلاقدن تباعدنی اقتضا ایتمز . « پیرره » نك تحصیل ثروت ضمننده هرنوع اسبابك استعمالی علم ثروت مقتضاسندن اولدیغی ایچون مرابحه‌جیلرك معاملات رباحیه‌یی استدکلری کبی اجرایه علم مذکور موجبنجه حقلری واردر دیمیور . مرابحه‌نك منعنه حق یوقدر دیور چونکه

بو بابده‌کی ممانعتی حق تصرفه مغایر کوریبورکه بو بر بشقه مسئله‌در اشاغیده بالمناسبه بحثی کله‌جکدر   عجبا «پیرد»یه تربیهٔ عمومیه مرابحه معاملهٔ غدارانه‌سنه ارتق هیچ برفردی میل ایتدیرمدیکندن بومعامله اورته‌دن کلیاً قالقدی دنیلسه کندوسنك عمله اولان منسوبیتندن طولایی مطالب علم ثروتدن بری دها حاصل اولمش دیه ممنون اولمزمی ؟ هیچ شبهه ایتمم چونکه عکسنی تصور غیر معقول برسوءظندر .

م   بوجوابکزی قبول ایدرم . فقط یوقاریده افاده ایلدیکم وجهله علم ثروت علماسندن بعضیلرینك بلکه مشهورلرینك حتی اوخانس افندی حضرتلرینك کتابنده‌دخی برایکیسنك اسمی ذکر اولنمشدر . ثروت ایله اخلاقی آیرملرینه نه‌دیرسکز ؟ بونلر عجبا سائرلری قدر کوجنمیکز اما حتی سزك قدر اولسون تعمیق حقایقه مقتدرمی دکلدیلر ؟ اویله ایسه ایچلرنده « ادم اسمت » کبی علم ثروت عالمنده مقتدابه‌لك شرفنی حائز اولانیده وار بوکانه‌دیرز ؟

ج   اصل بحثه کیرمزدن اول شوراسنی سویلیه‌یم که برعالمك ویاخود کمالی اثار ایله مثبت اولان برعاقلك برمسئله‌ده اصابت ایده‌مامسی مزیات سائره‌سنی اخلال ایده‌مز . ذاتکز « ادم اسمت » کبی اعاظم علمای علم ثروتدن اولان برذاتك بومسئله‌ده مطالعه‌سنی قبول ایتمیورم ظن ایتدیککز ایچون انك کمالیله بنم نقصانمی بالموازنه جالب تعجب برجسارت

کستاخانه‌یه محل براغلمش کوریورسکز . حال بوکه حقیقت
حال تمامیله بوظن وذهابکزه مغایردر . اولا بالفرض بنم کبی
برعاجز وناقص اویله برعالم وکاملك بر مسئله‌ده‌کی اجتهادینه
تعریضده ایتمش اولسه اثبات مدعاسنه دلائل طلب اولنملیدر .
یوقسه معترض علیهك بیوکلکی کوچك اولان معترضك
ادعاسنی استماعه مانع اوله‌مز . ثانیا ثروتك اخلاقدن عدم
انفکاکنی دعوا « ادم اسمت » و امثالنه اعتراض دکلدر .
چونکه علم ثروت ار بابندن هیچ برفرد یوقدرکه استحصال
ثروته هرنوع وسائطی جائزکورسون . زیرا علم ثروتك علت
غائیه‌سی اولان آسایشك حصولنه وسائط غیر مشروعه
موانع قطعیه اولدیغندن علم مذکورك وجودی اووسائطك
عدمنی مستلزمدر علوم وار باب علوم شویله طورسون
عقلی باشنده اولان هیچ بر انسان مقصد اصلی
کسب ثروت وساماندر . اسباب ووسائط تحصل اولور ایسه
اولسون کبی برمطالعهٔ مضره وتخریبکارینك بیانه جسارت
ایده‌مز . چونکه اوحالده قطاع طریقلره‌ده اصحاب صنعت
نظریله باقلمسنی تجویز ایتدیکنی افاده ایتمش اولور . اوخانس
افندی حضرتلرینك کتابنده‌کی بوکا دائر اولان افاداتی
کوجنمیکز اما یاکلش اکلادیغکزدن ذهنکز قارشمش .

م نه‌دن یاکلش اکلامشم !! اشته اوافاده « ار باب
علمدن بعضیلری ثروتك معناسنی پك ککیش طوته‌رق معنویات

قبیلندن اولان شیلره ده ثروت اطلاق ایتمشلر ایسه ده اکثریسنك
رأینه کوره ثروتی مادةً حصوله کلان وتقدیر ومبادله اوله بیلان
شیلره حصر ایتمك قاعدهٔ علمیه یه دها موافقدر . واقعا
اومثللو محاسن وفضائل بشریه ترقیٔ مدنیته وثروت مادیه نك
تکثرینه مدار قوی اولدیغی جهتله ثروتك اسباب اصلیه سندن
عد اولنه بیلور . لکن بونلر اساساً علم اخلاق وعلم حکمت کبی
علومه متعلق شیلردر اکر بونلرك جمله سنه ثروت نامی ویریله جك
اولسه علم ثروتك کافهٔ علوم ادبیه یی استیعاب ایتمسی لازم
کلور « چون استورات میل » بو بحثده « ادم اسمت » وینه
انکلتره ارباب علمندن « مالتوس » ك رأیینی استلزام ایله
شویولده بیان مطالعه ایدر . هرکسك معلومیدر که زنکین اولمق
بشقه شیدر . عالم شجیع فاضل اولمق بشقه شیدر . علوم
وفنونك شجاعتك وسائر فضائل بشریه نك اسبابنی تحری ایتمك
ثروتك اسبابنی تحری دیمك اولمدیغنی هرکس تسلیم ایدر .
بوشیلر بیننده هیچ مناسبت یوق دیمك دکلدر . حتی بربرینه
اولان تأثیرلری فعلا مثبتدر لکن ماهیتلری بسبتون بشقه در
علم اخلاق اربابی مزایای معنویه ایله اکتفا ایدرك بویوزدن
انواع تلذذات روحانیه یه نائل اولان آدمی حقیقة زنکین عد
ایتسه لر وبونك عکسی اوله رق اغنیادن اولوبده امراض
جسمانیه دن ویاسوء استعمالاتدن طولایی محسنات دنیویه دن
استفاده یه مجالی اولمیان آدمه بریکدیرمش اولدیغی خزینه لرك

ایچنده ینه فقیردر دیسه‌لر بجادر لکن عوام ناس کبی علم ثروت اربابنك دخی نظرنده زنکیلك نقود اراضی وعقار وسائره اوله‌رق چوق قیمته مالك اولمقدر »

ج بو سوزلرك هانکیسنی ذهابکزی تقویه‌یه مدار کوریپورسکز؟

م هپسنی . علی الخصوص « فضائل بشریه‌نك اسبابنی تحری ایتمك ثروتك اسبابنی تحری دیمك اولمدیغنی هرکس تسلیم ایدر » بوندن آچیق دها نصل عباره ستیورسکز ؟

ج واقعا آچیق لکن بحثمزه تعلقی یوق . اوت پك طوغری فضائل بشریه‌نك اسبابنی تحری ثروتك اسبابنی تحری دیمك دکلدر . زیرا بونلرك ایکیسیده آیری آیری اصللردر . دعوامز فضائل بشریه‌دن اولان اخلاق ایله علم ثروت بیننده مناسبات قویه اولوب اولمدیغیدرکه بوجهتی یعنی اخلاق خلافنده برعلم ثروت تصوری علماً عقلا تجربةً ممکن اوله‌میه‌جغنی بالاده مختصراً ایراد ایلدیکم مثاللرله بردرجه‌یه قدر اظهار ایده بیلدم ظن ایدرم . انلره قارشو بیان بیوردیغکز بومقاله هم افاده‌مك خلافنی مستلزم دکل بلکه مؤید همده انك موضوع اصلیسی تعریف ثروت اولوب بزایسه صورت تحصیل ثروتدن بحث ایدیپورز . ثروت بشقه صورت تحصیل ثروت

بشقه اشته ینه تکرار ایدیورم که دنیاده هرنوع سعادت واسایشك اساسی مکارم اخلاقدر .

آنسز هیچ برشی پایدار اوله‌مز . استرسه‌کز سزه بوبابده علم ثروت اربابندن بعضیلرینك سوزلرینی بیان ایده‌یم جمله‌دن بری « ویلیومه » مباحث علم ثروت نام کتابنده‌دیرکه « اخلاق علم ثروتك اقسام اساسیه‌سندندر هرنه‌که اخلاقه مغایردر . فائده‌سی تحقق ایتسه‌بیله ارباب علم جانبندن قبول اولنمامليدر» وینه ارباب علمدن « پاسی » دیرکه « علم ثروت هرنقدرعلم اخلاق دیمك دکلسه‌ده اندن ایرلمزکذلك حقوقدن دخی چونکه انسان طبعاً مائل اجتماع اولدیغندن وجمعیت مدنیه‌نك اساسی ایسه عدالت بولندیغندن علم ثروت لوازم قطعیه‌سندندر » ینه ارباب علمدن و انجمن فنون اعضاسندن « له‌اونسی‌دولاورنی‌یو » دیرکه« علم ثروتك وصایاسی‌اکرچه لایقیله مسموع اولیدی قزانجلری صورت‌مشروعه‌ده‌اولنلرك کمال زحمتله حاصل ایده‌بیلدکاری تجارت غیرکافیه‌لرینه‌قارشو احتکار واویون‌کبی شیلردن حاصل اولان فوق الحد کارلری کیم کورردی اصحاب عمل اکثریت اوزره سرمایه‌دن محروم برحالده بولنمقده ایکن کمال محن و مشقتله قزایلان اقچه‌لرك ثمره‌سز اسرافات ایله ضایع اولوب کتدیکنی کذلك کیم کورردی » محرریندن « ویقتور بوری » علم ثروت‌علماسندن « ادووار »ك اخلاق وعلم ثروتك تقویم صغیری عنوانلی

اثر ینی ثنا ایتدیکی صره‌ده دیرکه « انسانه قید مضایقه‌دن تخلیص وسائطنی ویرن مکارم اخلاق نصیح و پندنده بولنانلردر » نه کوزل برسوز ونه واضح برحقیقت حاصلی علم ثروتك دائرهٔ اخلاقدن قیل قدر انحراف ایده‌میه‌جکنه دائر بونلر مثللو اقوال ومطالعات اهل وارباب پك چوق اولدیغی کبی عقل سلیم دخی بونك خلافنی بروجهله قبول وتسلیم ایده‌میه‌جکندن بیهوده یره بوبابده تطویل مقالدن ایسه بشقه مسئله‌یه عطف کلام ایتسه‌ك دها مناسب اولور ظن ایدرم .

م واقعا پك طوغری نجه‌ده مقصد بوجهتی راز استیضاح ایدی یوقسه خلافنی التزام دکلدر . موافق ایسه برازده وسائط تحصیل ثروتدن بحث ایده‌لم .

ج پك اعلا

م حصول ثروته وسائط اساسیه نه کبی شیلردر ؟

ج ارباب علمك بوبابده‌کی افادات مفصله‌لرینك خلاصه‌سی تحصیل ثروتك وسائط اساسیه‌سی اوج شی اولدیغی بیاندن عبارتدر بونلردن بری ارض بری عمل بریده سرمایه علم ثروت نقطهٔ نظرنجه ارضك دیکر ایکی واسطه‌لر اوزرینه رجحانی اولوب چونکه ارض معدنلر اورمانلر واقار صولر کبی منابع ثروته مالك بولندقدن بشقه قوهٔ انباتیه واستحصالیه کبی حیوانه تعلق اولان ایکی خصلت جلیله‌یه دخی نائل بولنمشدر . برازتأمل اولنورسه ظاهره چیقارکه مأکولات ومشروبات مثللو

خوایج ضروریه‌نك استیفاسی ارضه مخصوص اولدیغی کبی انسانك قیمت ویره‌رك ثروته تحویل ایتـدیکی اشـیانك دخی اجزای اصلیه‌سی باشلوجه ارض سایه‌سنده وجوده کلکده‌در مثـلا ادنا برایکنـه‌نك یاپلمسی ارضـدن چیقان باقر وزنك معدنلرینك وجودینه محتاج اولدیغی کبی عالی وغالی قماشـلرك نسیج واعمالی دخی پاموق یوك وایپك کبی ارض سایه‌سـنده حصول بولان اجزایه متوقفدر.

م کرم ایدك بوراسنی ایو اکلایه‌مدم. پاموق‌واقعا محصولات ارضیه‌دندر لکن ایپك ویون ارضدنمی حاصل اولور؟

ج ارض سایه‌سـنده‌در دیدیکم اشـته بومعنایه حمل اولنمسون ایچوندریا! دزد اغاجی اولمسه قوزه‌زه‌دن حاصل اولوردی که حتی ایپك وجوده کاسون. اوت اولمسه قیون وکچی نصـل بسیلنوردی که یون میدانه چیقسـون ارض اولمسه اغاج واوت نصل بولنوردی که قوزه وقیون وکچی وجود بولسون؟ وقس علی البواقی

م اوت پك طوغری دقت ایده‌مامشم لکن بوحالده ذکر ایتدیکز دیکر ایکی واسطه‌نك یعنی سعی ایله سرمایه‌نك حکمی قالمیور کبی کورینور.

ج نیچون قالمسون برشیئك رجحانی دیکرلرینك ازالهٔ حکم واهمیتنی ایجـاب ایتمز. اشته بونجه اسـباب فوائدی جامع

اولان ارضدن اکرچه سعی وسرمایه اولمزسه هیچ برشی استفاده اولنه‌مز . حتی ارباب علمدن « هانری غبره‌وه » سعیدن بحث ایتدیکی صره‌ده دیرکه « اغاجده صاللانان خدایی نابت میوه‌لر مالدن عداولنمق ایچون اول امرده طوپلانملیدر » عالمده سعی واقدامسز هیچ برشی اوله‌مز . اکرچه یالکز ارضك قوتی کافی اولیدی منابع کثیره‌یه مالك اولان قطعاتده مسکون اقوام غیر متمدنه‌ده اثار ثروتك مشهود اولمسی لازم کلوردی . ینه مومی الیه « هانری غبره‌وه » درکه «امریقای شمالی زنکین برقطعه ایکن یعنی منبت اراضی بر چوق معادن واورمان وبالقله مملو نهرلری حاصلی کافهٔ مواد مطلوبه‌یی حاوی اولدیغی حالده اهالیسی چالشمق ایچون لزومی اولان معلومات واقدامدن محروم اولمق حسبیله بیکلرجه‌سنه فقر ومضایقه ایچنده یشامشلردر . ذکری کچن « پیرره » دخی بوبحثده دیورکه « انسان عقل وزکاسی سایه‌سنده اطرافنی احاطه ایدن حیواناتك فوقنده اولمغله برابر اوده انلر کبی شرائط سعی وعمله تابعدر »

ثروت عمومیه اوزرینه سعیك تأثیری بردرجه‌درکه ملل مختلفه میاننده‌کی عمله‌لرك احوال خصوصیه‌لرینی بیله ارباب علم نظر اهمیتدن دور طوتمامشدر . حتی ینه « پیرره » بوبحثده انکلیز عمله‌لرینك ییوب وایچملری فرانسز عمله‌لرندن

زیاده قواعد مخصوصه‌سنه موافق اولدیغی ایچون سعی وعمللری دها مثمر اولدیغی درمیان ایدر.

حاصلی چالشمه‌نك حصول ثروته اولان مدار کلیسی او قدر واضحدرکه ایشدن قاچینان برتنبل آدمك الینه کلی برسرمایه‌ده بکسه حسن استعمال کلمتنی اختیار ایتامسندن طولایی آنی تلف ایتمسی ملحوظ ومشهود اولدیغی کبی چالیشقان برآدمك دخی الینه بکن جزؤی برسرمایه‌دن بیوك برثروت حاصل ایتمسی پك ممکن کورلمکده‌در.

کله‌لم سرمایه‌یه !! علم ثروت لسانجه سرمایه یکی برمال حصولی ضمننده صرف واستعمال اولنمق اوزره برطرفه آیرلمش اولان برقسم ثروتدن عبارتدر. الماس والتون وکوشدن معمول ادوات وآوانی‌یی وبونلر مثللو سائر قیمتدار اشیایی حصول امواله خدمت ایتمدکار یچون سرمایه‌دن عد ایتمیورلر. حتی ارباب علمدن اکثریسی تحصیل امواله تخصیص ایدلمیان مسکوکاتی بیله سرمایه‌دن معدود دکلدر دیورلر.

بوبحثده علمای ثروتدن مشهور «روسی» دیمشدرکه «وحشیلر برکیکی اولدردکدن صکره اوچه تقسیم ایدوب برینی اوکون دیکر ینی ایرتسی کون یمکه آییررلر. برقسمنی یعنی بوینوزلرینی‌ده آو آولمق ایچون برنوع سلاح یپارلر اشته بواوچ قسمدن اوچنجیسی یعنی بوینوزلر دیکر آو حصولنه یرادیغی ایچون سرمایه اولکی ایکی قسمده اموال مستهلکه دندر.

یکی بر ثروت حصولنه قابل اولان هر نوع ثروتی سرمایه
اعتبار ایدنلرده واردر. بونلر دیورلرکه برچفتجینك ادوات
زرعیه‌سی سرمایه‌در. چفتجینك انلری استعمال ایتامسندن
طولایی اوادوات سرمایه لکدن چیقماز یالکز سرمایه اولدیغی
حالده معطل براغلمش اولور. مثلا برآدمك اوچ بیك غروش
مصرفی اولوب درت بیك غروش ایرادی اولسه فضله قلان
بیك غروش ولو استحصال ثروت اوغرینه صرف اولنمیوب
چکمجه‌ده محفوظ براغلمش اولسون ینه سرمایه‌در. انجق
استعمالنه مانع اولان برالده بولنمش اولور. الماس والتون
وکموشدن معمول ادوات وآوانی دخی بوقبیلدندر دیورلر.

٥ مدعالرینی اثبات ضمننده شونیده سویلیورلرکه برطبیب ویاخود
بررسام ویا بر اووقاتك وسائر ارباب معارف وصنایعك علم
وصنعتلرینك احکامنی اجرا ایتاملری مالك اولدقلری معلومات
سرمایه‌سنی سرمایه لك مزیتندن چیقارر می؟ حاصلی بوکبی
دها برطاقم مطالعاتده بولنیورلر ایسه‌ده اکثریت استعداد
وصلاحیت جهتنی نظره المیوب یعنی برشیئك یکی بر ثروت
حصولنه مستعد وصالح اولمسنه باقیوب حصول ثروت
یولنده صرف واستعمالی اعتباریله سرمایه اولمسنه حکم
ایتمشلردر.

م بوفرقه‌نك مطالعه‌سی معقول دکلمی؟ برشیئك
ما وضع لهنه استعمال اولنمامسی ماهیتنی تحویل ایدرمی؟

حتی نیجه انسانك لوازماتندن معدود اولان اشیای منقوله‌نك بیله بربیوك قسمی سرمایه‌در. مثلا برآدمك بش والتی قات اثوابی اولسه عندالاقتضا برقاتنی الیقویوبده دیکرلرینی فروخت ایله اثمانتی یکی برثروت حصولنه صرف ایتدیکی حالده او اشیانك بدلی اولان اقچه سرمایه اولمش اولمزمی؟ بوحالده اواثوابده سرمایه‌لك قابلیتی بولنمزمی؟ یاخود برآدم خانه‌سنی صاتوب کراده اوتورسه ویاخود اندن کوچك برخانه اشترا ایله قصور اقچه‌یی یکی برثروت استحصالی ضمننده قوللانسه اواقچه بومقصدی حاصل ایده‌مزمی؟.

ج بومسئله بوصورتله محاکمه ایدیلورسه افاده‌کز تسلیم اولنور. حالبوکه ارباب علمك اکثریتی بوخصوصده قابلیت وماهیتی نظر مطالعه‌یه المیه‌رق سرمایه لفظنی علم اوله‌رق استعمال ایتمشلردر. یعنی ثروتك یکی برثروت حصولی ایچون قوللانیلان قسمنه سرمایه دیمشلردر قوللانلمز ایسه اوقسم ثروت دائره‌سنده قالیور. اکا سرمایه دیمیورلر. مثلا برآدمك برقاچ بیك لیراسی اولسه یکی بر ثروت حصولنه صرف ایتمیوب صندیغنده صاقلاسه اکا نقود محفوظه دیور سرمایه دیمیورلر.

م بوحالده بوبحثی تطویله‌ده احتیاج قالمیور. رأیکزه توافق ایدرسه سوزی تقسیم اعماله نقل ایده‌لم.

ج پك اعلا اولور. بیورك.

« تقسیم اعمال »

م   تقسیم اعمال حقنده مطالعه کزندر؟

ج   بو بر مسئله‌درکه محسناتی عموماً تصدیق اولنمشدر.
اعمالك تقسیمی ارباب عملجه بر بیوك مهارت وملکه‌یه وزمانجه
اپیجه بر تصرفه باعث اولدیغی جهتله محصولات اعمالیه هم
نفاست ومقدارجه ترقی ایدیبور همده فیأتجه تنزل ایلیور.
مثلا ادنا شیلردن اولمق اوزره بر کبریت قوطوسنی الهالم
بونك برآدم دائما یالکز الت واوست قپاقلرینی یاپمقله اشتغال
ایتسه اوآدم بردرجه مهارت وملکه حاصل ایدرکه عملیاتنی
اجرا ایدرکن اللری ذهن ونظرینك معاونت ودقتنه احتیاجدن
وارسته اوله‌جق برحاله کلمکله قیاق یاپمغی آغزینه لقمه
کوتورر قدر قولای حس ایدر. بوقدر مهارت البته کوزل
یاپلمسنی وفرط ملکه‌ده چوق میدانه کلسنی جوقلق ایسه
اوجوز اولمسنی اقتضا ایدر. بوندنده عموم استفاده ایلر.

م   ارباب علمدن بعضیلری بونك عکسنی درمیان
ایدیبورلر یعنی نفاست وکثرته سبب اولان اعمالك تقسیمی
دکل ما کنه‌لرك استعمالیدر دیورلر. ازان جمله ارباب علمدن
« شارلی غانیل » اصول علم ثروت نام کتابنده « آدم اسمت »لك
تقسیم عمل حقنده‌کی مطالعاتنی بیان ایتدکدن صکره ینه ارباب
علمدن « لورد لاندرال »لك افاده‌سی اولمق اوزره دیرکه

«تقسیم اعمال فکری یکی برشی اولمیوب پك اسکی زمانلرده موجود ایدی. ایکنه فابریقه‌لری کبی برطاقم فابریقه‌لرده معمولاتك کثرت اوزره حصولنه بادی اولان اعمالك تقسیمی دکل ما کنه‌لرك استعمالیدر. مثلا ایکنه یاپمق ایچون ما کنه یاردمیله چالیشان برعمله برکونده تقسیم اعمال طریقیله چالیشان برچوق عمله‌لرك برآیده یاپه بیله‌جکلرندن زیاده ایکنه اعمال ایده‌بیلور ۱۸۷۵ سنه‌سی اسقوچیاده انبیقدن چکیلان مسکراته غالون باشنه مقدار معین حسابیله رسم طرح ایدلمسنه دائر حکومتـه وقوعبولان تکلیف اوزرینه بو صنعتده تجاریب کثیره‌سی اولان لوندره مقطرلریله حکومت میاننده وقوعبولان مذاکراتك نتیجه‌سی اولمق اوزره بروقت معینه‌ده تقطیر ایدیلان مسکراتك مقداری اوزرینه طرح وتکلیف اصول قرارکیر اولمسنه مبنی برانبیقك هفته‌ده یدی دفعه تخلیه‌سی فرض وتخمین اولنه‌رق اولوجهله تعیین تکلیف ایدلمشیدی. ایکی سنه صکره مالیه نظارتنه ویریلان برلایحه مألندن مقطرلرك هفته‌ده قرق بش کره انبیقلرینی تخلیه ایتدکلری اکلاشلدیغی کبی اوتاریخدن ایکی آی صکره ینه ذکر اولنان نظارته ویریلان دیکر برلایحه‌دن دخی برانبیقك برساعتده یکرمی ایکی دفعه تخلیه ایدلدیکی مستبان اولمشدر. اشبو عملیاتك بوصورتده تسریعیله ثمراتنك تکثرینه مجرد ما کنه‌لر سبب اولمقده‌در». بومطالعه بنجه‌ده عقله ملایم کورینیور

اکر ماکنه‌لر اولمیه‌یدی اعمال نه‌قدر تقسیم اولنورسه اولنسون عجبا محصولاتك تکثری کوریلان درجه‌ده اولورمی ایدی؟

ج اکا شبهه نه! ماکنه‌لر اولمیایدی البته محصول عمل بو درجه کثرتی بوله‌مزدی. لکن بو مطالعه «آدم اسمت» ك تقسیم اعمال حقنده‌کی افکار واقوالنی تخطئه‌یه مدار اوله‌مز چونکه «آدم اسمت» ماکنه‌لرك فوائدینی انکار ایتمدیکی کبی تقسیم اعمالیده ماکنه‌سز اجرا اولنسون دییور. مثلا پارسده «غودیو» دیمکله معروف عسکر قوندیره‌سی یاپمغه مخصوص برفابریقه واردر که آنده برقوندوره برساعتده یاپیلور. حتی بعض سیرجیلره فابریقه‌یه دخوللرنده حاضرلنمش کاوساله‌لره اسملرینی یازدیرییورلر. بونلر تقریباً برساعت ظرفنده فابریقه‌نك هرجهتنی کزوب تماشا ایتدکدن صکره چیقارکن اسملرینی یازدقلری کاوساله‌لردن یاپلمش قوندوره‌لر کندولرینه ارائه اولنـدقده ایچ ویاطیش طرفلرینه اصابت ایدن امضالرینی کوریورلر. بوسرعت تقسیم اعمالدن بشقه نه‌یه عطف اولنه‌بیلور؟ عجبا برماکنه برقوندیره‌یه عائد کافهٔ عملیاتی اجرا ایده‌جك اولسه برساعتده بیتوره‌بیلورمی؟ مثلا قوندوره‌نك یالکز جهت سفلاسنه قونیله‌جق برپارچه مقداری متصل کاوساله کسمك یاخود متصل چویلرینی میخلامق ویا متصل دیکمك حاصلی عملیاتك هرقسمنی آیری

آیری ایفـا ایتمك طریقیـله حاصل ایدیلان سرعت بونلرك جمله‌سنی برماکنه‌یه اجرا ایتدیرمکله حصوله کله‌بیلورمی؟ کله‌میه‌جکی درکار بناء علیه « آدم اسمت » ك مطالعه‌سنده‌کی اصابت دخی ناقابل انکاردر.

حتی بو اصولك مشـاغل ذهنیه‌ده بیله فوائدی منکر اولمدیغنی اثبـات ایچون برمثال ایراد ایده‌یم. ارباب علمدن « ایزوارد » « علم تصرف معمولات » نام کتابنك تفسـیم اعمال قسمنده‌دیرکه فرانسه‌ده اصول اعشارینك تأسیسـندن براز صکره بونك صورت استعمالنی تسهیل ضمننده برجدول حسابی تنظیمی آرزو اولنمشـیدی. حکومت اشبو جدولك ممکن اولدیغی مرتبه شمولنی توسیع املیله بو خدمته فرانسه‌ده بولنان کافهٔ ارباب حسابی دعوت ایتمشیدی.

اجتماع ایدن علمای حسـاب بونك برمدت معینه ظرفنده ایفاسی برطرز جدید سعیه محتاج اولدیغنی تسلیم واعترافله حکومت جانبندن بو ایشك اجراسی تحت نظارت واداره‌سنه براقیلان « پرونی » نك تصوریني قبول ایتمشلردر.

« پرونی » دائره‌نك طقسـانه منقسم اولان زاویه‌لرینك یوزه تقسیمی ایچون صورت مکمله‌ده اولمق اوزره «لوغاریتمی» و « مثلثات » جدوللرینك تنظیم وترتیبنی تعهد ایلمش ایسه‌ده برطاقم مقتدر ذوات ایله بونك حصـولنه کمال سعی واقدام اولندیغی حالده بیـله عمرلك کفایت ایتمیه‌جکنی اکلایه‌رق

تأسف ایتمکده ایکن برکون کتابجی دکانلرینك برنده « آدم اسمت »لك ١٧٧٦ تاریخنده لوندره‌ده موقع انتشاره چیقاریلان « ثروت مللك تحری ماهیت واسبابی » عنوانلی کتاب مشهوری نظرینه اصابت ایتمکله الینه آلوب آچار . تصادفاً تقسیم اعماله دائر اولان ومثال اوله‌رق ایکنه اعمالنی کوسترن مباحثك برصحیفه‌سی ظهور ایدر . مومی الیه بوصحیفه‌یی اوقور اوقومز تنظیمنی درعهده ایلدیکی جدولی ایکنه اعمالی کبی تقسیم عمل صورتیله میدانه کتیرمکه قرارویره‌رك اوچ شعبه ترتیب ایدر . برنجی شعبه یالکز اشکال هندسی تحری وترتیبی ایکنجی شعبه برنجی شعبه‌دن ویریلان اشکالك عدده تحویلی اوچنجی شعبه‌ده ایکنجی شعبه‌دن ویریلان عددلرك جمع وتنزیلیله مشغول اوله‌رق بوصورتله برمدت قلیله ظرفنده مذکور جدول میدانه چیقار . اشته بووجهله امور ذهنیه‌نك بیله تسهیل حصول نتایجنی موجب اولان براصولك فوائدینی ماکنه‌لره عطف ایتمك بداهته قارشو سوز سویلمك قبیلندن اولمزمی ؟

م عجایب ماکنه‌لرك بو خصوصده‌کی محسناتنی انکارمی ایده‌لم ؟ تقسیم اعمالك افاده‌کز وجهله فوائدینی تسلیم ایله برابر بو فوائدك هیچ اولمزسه برکوچك قسمنی‌ده ماکنه‌لره عطف ایتمك نه‌دن واقعه موافق دوشمسون ؟ برطاقم مؤسسات جسیمهٔ صناعیه‌نك ذهنلره خیرت ویره‌جك

درجه‌ده سرعت و کثرتله حصوله کتوردیکی اشیا مجرد تقسیم اعمالدن‌می ایلری کلیور؟ بوکا ماکنه‌لرك مداری اولمیورمی؟

ج يوقاریده‌کی سوزیمزی ینه‌می تکرار ایده‌جکز ؟ ماکنه‌لرك باعث اولدیغی تسهیلاتی کیم انکار ایده‌بیلور؟ لکن بحثمز اوراده دکل اعمالك تقسیمنده اعمال کرك ماکنه ایله کرك ماکنه‌سز اجرا ایداسون. هر ایکی صورتده تقسیم اولندیغی تقدیرده آز مدت ظرفنده چوق شی وجوده کتیرر. ماکنه ایله اجرا ایدیلان اعمالك قوهٔ استحصالیه‌سی البتده ماکنه‌سز اجرا ایدیلاندن زیاده‌در. لکن نسبتی بونده ارامیه‌جغز تقسیم خصوصنده ارایه‌جغز. ماکنه‌ایله اجرا ایدیلان اعمالك قدرت استحصالیه‌سی قبل‌التقسیم یوزده یکرمی ایسه بعدالتقسیم یوزده آلتمش بلکه دها زیاده‌در. حتی بو بابده‌کی تجاریب اشیای معموله‌دن برشیئك اجزای اصلیه‌سنی آیری آیری ترتیب ایدن کوچك کارکاهلرك ماکنه استعمال ایدن فابریقه‌لر قدر مستفید اولدقلرینی بیله ظاهره چیقارمشدر.

ارباب علمدن «نوبراق» دیرکه فرانسه‌نك هیچ برطرفنده اعمال «ال بوف» شهرنده‌کی قدر منقسم دکلدر. شهر مذکورده چوقه‌یه متعلق عملیاتك جمله‌سنی اجرا ایدر هیچ برکارکاه یوقدر.

اجزای اصلیه‌دن اولان یونك یقانمسی قورومسی

بویانمسی بوکلسی طوقونمسی وسائرەسی هپ آیری آیری محلاره مخصوصدر. بو شهردە تقریباً اوچ یوز قدر فابریقەجی اولوب بونلرك ایچندە فابریقەسندە ماکنه استعمال ایدنك مقداری اوتوزە بالغ اولمز. بونلردە بریکیلردن زیادە استفادە ایدەمزلر.

اوبونجاندن معدود اولان شیلرك بیله اهونیت وکثرتنی موجب اولمق اوزره تقسیم اعمال طریقیله اعمال ایدلدیکنی کوسترمك ایچون سزه بر تحف مثال ایراد ایدەیم. یوقاریدە ذکری کچن «ایزوارد»« برمانق» شهری معمولات زجاجیه فابریقەجیلرندن «اوستلر» نام بر آدمك معمولات مذکوره قومیتەسی نزدندە واقع اولان افاداتنك خلاصەسی اولمق اوزره مقالۀ آتیه‌یی ینه مذکور کتابندە نقل ایلر «اون‌سکز سنه اول لوندرە‌یە کلیشمدە تصادف ایتدیکم بر ذات کندیسنه بر مقدار ببك کوزی اعمال ایده‌بیلورمی‌یمی بندن صوردی. وهلۀ اولیدە بو سؤالی تحقیر مقامندە تلقی ایدرك جانم صیقلدی ایسەدە سائل بنی برکنیش صالونه ادخال ایلدکدە کوردم که کزنتی محلندن بشقه هیچ بر بوش یر قالمیوب یردن طوانه قدر صالون ببك اعضاسیله طولو. بو ذات دیدیکه بوراده کوردیککز یالکز قول وایاقدر بدن قسمی الت قاتدەدر او وقت اکلادم که بو ذاته کلی مقدار ببك کوزی لازم وبونیدە فابریقەم معمولاتنك نوعندن کوردیکمدن اعمالنی

تجربه‌یه راضی اولدم. بو ذات بکا بر نمونه ابرازیله هر نوع شکل و قطعـه‌ده بر چوق بیك کوزی سپارش ایلدی. اقامتکاهمه کلوب مقدار مطلوبك قلمله حسابنه کیر یشدیکمده بش یوز انکلیز لیراسندن زیاده ایتدیکنی اکلادم. فابریقه‌مه عودتمـده عمله‌لرم میاننده جام معمولاتجه مملکتك اك ماهر استادلری بولنمق حسبیـله انلره نمونه‌یی ابراز ایلـدم. بونلر اعمالنه موفق اوله‌میه‌جقلرینی سـویلدیلر. مع مافیـه وعد مکافات ایله کندیلرینی اجرای تجربه‌یه سوق ایلدم ایسـه‌ده ثمره‌سز تجربه ایله اوچ درت هفته ضایع ایدلدکدن صـکره ترکه مجبور اولدم. تقریباً بوندن اون بر آی اول تصـادف بنی فقر وضرورتك اك نهایت مرتبه‌سـنه وارمش بر بیچاره آدمه ملاقی ایتدیردی که بونك طریق اعمـالنی بیلـوردی. کندوسنه براز پاره ویردیکمده صورت اعمالی بکا بیلدیرمکه راضی اوله‌رق شفاهاً تعریفه قالقشـدی. هر نقدر بو نوع اعمالاته آلشمش ودیدیکی شیلرده هر کون کوزمك اوکنده اجرا اولنـان اعمالات قبیلندن اولـوب غرائباتدن بولنمامش ایکن بنه یاپیلورکن کورلمدکجه نقدر دکله‌سه‌م اکلایه‌میه‌جغمی اکلادم. نهایت مرقومك اقامتکاهنه کیره‌رك وکندیسـنه یاپدیره‌رق کوروب اوکرندم. وبو صـورتك عمـله‌لریمك بیهوده یره تجربه ایله اوغراشدقلری طرز اعماله نه قدرجزؤی مخالف اولدیغنیده کوروب تعجب ایتدم.» بوندن صکره

صاحب افاده دیرکه « عندالحساب مقدار مذکور کوزك
او وقتکی فیئاتك انجق نصفنی بوله بیله جکنی اکلادمسه ده
انکلتره ده چوجقلرك ایکی یاشندن یدی یاشنه قدر بیکله
اوینامڵری وسنه ده بر بیك اسکتمڵری حسابیله یالکز بیك کوزی
ایچون بیکلرجه انکلیز لیراسندن مرکب کلی بر سرمایه نك
دور ایتمکده اولدیغنه قانع اولدم » .

اشته بویله لاشی مشابه سنده اولان بیك کوزی ایچون
هر سنه بیکلرجه انکلیز لیراسندن مرکب بر بیوك سرمایه
دور ایدرسه انکلتره ده نه درجه کاپیتلی بیك اعمال ایدلمکده
اولدیغی تصور اولنه بیلور .

بو بیکلرك نه اولدیغی بالای اولمیان بزم بیکلر کبی اولمدیغی
وعادتا متناسب الاعضا بولندیغی تخطر اولنورسه نفاستی
واو نفاسته نسبتله اهونیتی دخی ظاهر اولور . اشته
بو کثرت ونفاست ایسه مجرد تقسیم اعمالدن بشقه بر شیئه
حمل اولنه مز . چونکه بر آدم یالکز بیك کوزی ویاخود
قولی ویا ایاغی ویا باشی یاپمغله مشغول اولور ایسه البته
حاصل ایتمش اوله جغی ملکه یه مبنی هم ایو هم چابك یاپار .

م بورالری پك اعلا لکن ارباب علمدن بعضیلرینك
بو اصول حقنده درمیان ایتدکلری محاذیره نه دیه جکسکز؟

ج نه کبی محاذیر ؟

م ازان جمله سزك بالاده بر قولنی مثال اوله رق بیان

ایتدیککز « هانری غـیردوه » تقسیم اعمالدن بحث ایتـدیکی صره‌ده دیورکه « ممالك متمدنه‌ده موجود اولان تقسیم اعمال اصولندن متولد بعض اویغـونسزلقلر منکر دکلسه‌ده اصول مذکوره‌دن حاصـل اولان منافعـه بونلر بر وجهله مقیس اوله‌مز .

بو اویغونسزلقلردن بری تقسیم اعمالك قدرت شخصیه‌یی تحدیده مائل بولنمسیدر . علی الدوام بر نوع ایشـله اشتغال مجبوریتنه مبنی اعمال سائره‌یی اوکرنمکه وقت قالمیور . عمله وارکه مشغولیتی منحصراً ایکنه یاپمقدن عبارت اولدیغندن بشقه هیچ بر شي بیلمیور . هر کس بر شی یاپمغی اوکرنمکده اولدیغنـدن او شیئك موده‌سی دکشسه ویاخـود بر سببله رغبتنه نقصان طاری اولسه عامللری دیکر بر شیئك اعمالنی اوکرنجه‌یه دکین فقر ایچنده قالیور .

ج اوت پك طوغری . بو محاذیری کمسه انکار ایده‌مز حتی براز دها دوشنیلورسه بوراسیده تسلیم اولنورکه برآدم ایکنه باشی یاپمق یاخود تل چکمك حاصلی بونلر کبی ذهنك معاونتنه محتاج اولمیان عادی ایشـلر ایله مدت مدیده اشتغال ایدرسه انك ذهن وفکرنده قدرت واستعداددن اثر قالمیه‌جغندن او آدم ماکنه کبی حرکتی غیر اختیاری اولان بر جسم متحرك حالنه کیرمکله مشاغل معتاده‌سندن بشقه برشیئه یرامز .

م بو حاللر اسـباب تسهیلیه‌دن معدود اولان تقسیم

اعمال اصولندن جمعيات انسانيه‌جه متصور اولان فوائده تقابل ايده‌بيله‌جك مرتبه مضرتلر ظهوره كلمكده اولديغى تأمينه كفايت ايتمزمى ؟

ج خير ! معلومدركه برشيئك محسناتى سيئاتنه غلبه ايلمديكى تقديرده انك نفعنه قائل اولمق ضروريدر . تقسيم اعمال اصولنك دفع واصلاحى ممكن اولان شو اويغونسزلقلرينه قارشو باعث اولديغى تسهيلات عظيمه نظر اهميته الينورسه ترقيات صناعيه‌نك وسائل اساسيه‌دن اولديغى عدم اعترافه امكان قالماز . اوچنجى ناپوليون زماننده فرانسه تجارت نظارتنده بولنان موسيو « ميشل شواليه » ١٨٦٢ تاريخلى « رووددومونده » دەكى مقاله‌سنده تقسيم اعمالدن بحث ايتديكى صره‌ده مجرد بو اصولك آثار ترقيسندن اولمق اوزره انكلتره‌نك صنايعجه مشهور شهرلرندن اولان « منجستر » و « غلاسقوو » ده‌ايكى فابريقه‌ده سنوى قرق مليون مترو قماش اعمال اولديغنى درميان ايديور . قرق مليون مترو ديمك قولاى كابيور اما بو مقدارك محيط كرهٔ ارضك قسم اعظمنى احاطه ايده‌بيله‌جكى حساب اولنديغى حالده كايتنجه حائز اولديغى اهميت ظاهر اولور .

« آدم اسميت » ك مشهور ايكنه مثالنده‌كى حسابنه نظراً ايكنه‌يه متعلق عمليانك كافه‌سنى اجرا ايتمك شرطيله برعمله كونده بر ايكنه ياپه‌بيلورسه تقسيم طريقيله بر عمله يوميه سكسان بيك ايكنه ياپمش اوليور . بر ايله سكسان بيك بيننده‌كى

فرق نظره النديغی تقديرده بو اصولك بخش ايتديكی تسهيلات بلا تردد تسليم اولنور ظن ايدرم. ذكر اولنان اويغونسزلقلره كانجه ترقيات فكريه‌نك بو نلريده اصلاح ايتمسی قويا مأمولدر عمله‌لره يوميه برقاچ ساعت تنزه ايچون وقت براغلمسی وبونلرك يوميه‌لرينی تزييد ايله سائر شيلر اوكرنمكه مساعد برحاله ايصال ايدلمسی وتعطيل ساعتلرنده مطالعه ايله ذهنلرينی مشغول ايده‌بيله‌جك مرتبه اوقوتدرلمسی طريقلريله قوای ماديه ومعنويه‌لرينی محافظه‌يه موفق اولنه‌بيلمسی پك ممكندر. حتی « دانزه » دارالفنون معلمرندن « هروه بازن » علم ثروته دائر اولان تأليفاتنك بو بحثنده بوحاللرك پك فنا اولمسيله برابر تقسيم اصوللك ذكر اولنان فوائدينی ازاله ايده‌ميه‌جكنی بياندن صكره ديركه « صنايع حاضره كسب ترقی و انتظام ايتدكجه صاپ وچرخ درجه‌سنه تنزيل ايديلان عمله‌لك كورديكی ايشلر ماكنه ادواتنه كورديريله‌بيلور. »

م بو حالده افكارجه اتحاد حاصل اوليور. بنده مقصدم تقسيم اعمال اصوللك محتاج اصلاح اولديغی درميان ايدی. مادام كه مباحث علم ثروتی بورايه قدر تعميق ايتدك تنسيب بيوريلورسه دها ايلرويه كوتوره‌لم.

ج پك مناسب اولور. بيورك.

م علم ثروت لسانجه تقسيم ثروتدن مقصدندر ؟

ج تقسيم ثروتدن مقصد ثروتك حصولنه بادی اولنلر

بیننده انقسامیدر . اصحاب علمدن اکثریسی حکومت اصحاب اراضی اصحاب سرمایه وعمله اعتبار یله بو وسائطی درده تقسیم ایدییور . وحکومتك حصه سنه ویرکو اصحاب اراضینك کنه ایراد سرمایه دارانك کنه فائض عمله نك کنه ده اجرت دیورلر .

م بو ارکان اربعه بیننده اجرا ایدیلان تقسیمك علمًا نه اساسه مستند اولمسی لازم کلور ؟

ج اساس عداله .

م بو جواب پك مختصر ایضاح بیوریلورمی ؟

ج دنیاده هیچ برجمعیت هیچ برسعادت تصور اولنمزکه دائرهٔ عدلدن انحرافله برابر پایدار اوله بیلسون . اشته علم ثروتك الك مهم مسائلندن اولان اشبو توزیع ثروت ماده سیده اکثریت اوزره عداله غیر مقرون بر صورتده جریان ایتمکده وبو بابده بعض طرفدن پك غریب وپك سقیم مطالعه لرده درمیان ایدلمکده اولدیغندن اصحاب علم بومسئله یه فوق العاده بر اهمیتله باقمقده در . الك متمدن مملکتلرده بیله بو خصوصده عادلانه طورانمدیغندن ناشی بیوك بیوك امنیتسزلکلر کوریلیور مثلا عمله اعمالنه نسبتله اجرتی پك آز صاحب ارض وسرمایه ده ایراد وفائضی پك چوق الییور . حکومت ایسه ویرکویی صورت غیر مناسبه ده اخذ ایدییور .

م افاده کزی لایقیله اکلایه مدم . ارباب عملك اعمالنه

نسبتله اجرتی آز و اصحاب سرمایه و ارضك چوق آلملری «الحکم لمن غلب» قاعده‌سندن ایلرو کلیوریا . موافقت وخشنودی طرفینله حاصل اولیور . مثلا بر صاحب ارض و یاخود سرمایه ارض وسرمایه‌سندن کیف مایشاء استعداده بحسب التصرف استحقاقی اولدیغندن ارباب عمل ایله عقد ایده‌جکی مقاوله‌ده منفعتنی دوشنه‌جکی کبی ارباب عمل دخی مساعی‌ٔ واقعه‌سنك ثمراتندن آرزوسی وجهله مستفید اولمغی طبیعی دائرهٔ ملاحظه‌دن دور طوتمیه‌جغندن میانه‌ده منعقد اولان مقاوله البت طرفینك منافعنه موافق دوشه‌جکدر . بو حالده بر طرفك استفاده‌سنده کثرت دیکرینك کنده قلت تصوری ظن ایدرم بکده حقیقته توافق ایتمز ؟!!

ج معلومکزدرکه اولا حق تعالی حضرتلرینك بز قوللرینه طریق عدل و حقی ارائه‌یه مأموراً بعث و ارسال بیوردیغی انبیای اعظامك مساعیٔ واقعهٔ مقدسه‌لری منحصراً محافظهٔ منافع عمومیه جهتنه مصروف ومعطوفدر .

ثانیاً اعاظم مشار الیهماك وضع وتأسیس بیوردقلری اسباب سعادت و تمدنك نتایج مرغوبه‌سندن اولمق اوزره وجوده کلان علوم متنوعه‌نك مطالب ومقاصدی دخی هب بو نقطه‌یه محصوردر .

بناء علیه دیناً علماً عقلاً هیچ بر قاعده تصور اولنه‌مازکه منافع عمومیه‌یه منافی اولمغله برابر مرعیتی رهین جواز اولسون .

کیف مایشاء استفاده یه حق تصرفك صلاحیت ویرمسی فی نفس الامر بر وجهله تسلیم اولنه ماز .

کرچه غریب غریب فکر ومطالعه لرك مصدر ومنبعی اولان فرانسه ده بر طرز مخالفده ظهور ایدن حریت شخصیه فکری اذهانجه بو مقوله مرعیتی غیر ممکن حق وصلاحیتلره وجود ویرمش ایسه ده وقوعات وتجاریب پك چوغنك خیالدن عبارت اولدیغنی اثبات ایتمشدر . ازانجمله قرال «لوئی فلیب» زماننده فرانسه ده بو کیف مایشاء تصرف حقنه فوق العاده رعایت بر بیوك مودا حکمنی آلمش وبر مرتبه افراطه وارمشدی که او صره ده انشاسنه ابتدار اولنان بر شمندوفر خطنك کذرکاهنه تصادف ایدن بر ترلایی صاحبی ویرمامکله شمندوفر عملیاتی تعطیل ایدلمش وبونك اوزرینه برچوق مباحثات ومنازعاتدن صکره منفعت عمومیه نك کوستردیکی لزومه مبنی صاحبنك رضاسنه باقیوب بدلنی ویره رك اشترای املاکه صلاحیت حکومت قاعده سی مواد قانونیه یه علاوه قلنمشدر .

کیف مایشاء تصرفه سوء استعمالده داخل اوله بیلور . بوکا ایسه نسبت اولنه جق هیچ برحق وقاعده یوقدر واوله ماز . منافع عمومیه یی نقطهٔ نظردن آیرمیان مطالعات سلیمه اربابی انشاآت عمومیه نك کوستردیکی لزوم ومنفعت دائره سنده بو وجهله تحدید حق تصرفدن فضله اوله رق عندالحاجه اسقاطه قدر جواز کوستریورلر .

مثلا برآدم تحت تصرفنده بولنان اراضی‌یی بلاسبب زرع ایتمیوب خالی ومعطل براقسه منافع عمومیه‌نك امر محافظه‌سی عهده‌سنه مفوض اولان حکومت اوآدمی اراضیسنی زرعه اجبار ایتمك وعکسی تقدیرنده حق تصرفنی اسقاطه قدر کیتمك خصوصنده وظیفهٔ حقلیدر دیورلر . وحتی اصحاب فکر ومطالعه‌دن بعض ذواتك اراضی اوزرینه طرح ایدیله‌جك ویرکونك قوهٔ انباتیه واحوال محلیه نسبتنده مقطوعاً تعیینی موافق نفس الامردر! ادعاسنی مجرد بوحقیقته مستنداً درمیان ایدیورلر .

جمعیات انسانیه‌نك یکدیکرینه معاونت ومظاهرت شرائط طبیعیه‌سنه تابع ومنافع متقابله اربابندن مرکب برطاقم فرقه‌لر اولدیغی ملاحظه ایدلدیکی تقدیرده هرفردك وظیفهٔ معاونت ومظاهرتی ایفایه قطعیاً بورجلی اولدیغی ظاهر اولور . هرکس منافع متقابلهٔ مذکوره‌نك مجموعندن عبارت اولان منافع عمومیه‌یه آیری آیری خدمت ایتمك وظیفه‌سیله مکلفدر . ویرکو تعبیر ایدیلان خدمت نقدیه ایسه مجرد بووظیفه‌یه تبعاً ایفا اولنمقده‌در . چونکه منافع عمومیه‌نك فرداً فرداً وقایه‌سی ممکن اولمیوب بونك برهیئته تفویضی ضروریدرکه حکومت اشته اوهیئتدن عبارتدر . اوهیئت یعنی حکومت دخی بوبابده برچوق مصرف احراسنه مجبوردرکه بوکا قارشولقده ویرکو وسائر نامل ایله استیفا قلنان اقچه‌در .

بناء عليه برآدم تحت تصرفنده بولنان املاك واراضيسنی خدمت نقدیهٔ عمومیه‌دن حصه‌دار اوله‌میه‌جق برحالده بولندیررایسه حقنی سوءاستعمال ایتمش اولور. سوء استعمال ایسه هیچ بروقت هیچ بروجهله استنادگاه اولمق اوزره برنقطهٔ حق بوله‌ماز.

م عفوایدرسکز امابو مطالعه کزی غریب کوریبورم !.

ج نیچون ؟

م سز عادتا شخصك حق تصرفنی حکومته ویرمك استیورسکز. بن مالیمی استدیکم کبی استعمالده حقلی‌یمدر. بن کندی استفاده‌می نظر اهمیته المازسه‌م دیکرینك بنی مستفید قیلمق یاخود بندن استفاده ایتمك ایچون اسقاط تصرف کبی بر معاملهٔ غدارانه‌نك اجراسنه حتی تصور ینه بیله‌نه‌دن حق اوله‌بیلیر. اما منافع عمومیه‌نك محافظه وحمایه‌سی ضمننده بنده خدمت نقدیهٔ عمومیه‌نك برجزؤنی ایفایه بورجلی ایمشم پك اعلا انی سائر صورتله ایفا ایدرم. لکن برقطعه اراضیمی کیفمه تبعاً خالی براقورم کیمك مداخله‌یه حق اوله‌بیلور ؟

ج بومطالعه کزی جمعیات انسانیه‌نك احوال حاضره‌سنه نظراً ایراد ایدیورسه‌کز اکثریت اوزره وقوعاته موافقدر دیرم. لکن نفس الامری نظرده طوتیورسه‌کز بالوجوه

مجروحدر . ز يراحق ديديككزشي مطلق بر وظيفه مقابلنده در اوو ظيفه‌نك ايفاسنجه شـايد بر كونه قصور وتسامحه محـل براقيلورسه حق متقابل دخي حائز اولديغي صلاحيتك قوتني غائب ايدر . ماليكزه تصرف نصل حقكز ايســه آني حسن استعمالده وظيفه كزدر . ضعف عقل و ادراكـدن ناشي احوالني حسن اداره‌يه مقتـدر اوله‌ميانلرك تحت وصايتـه التمسنده‌كي مساغ شرعي وقانوني بوحقيقتك برهان وجوبيسي اولمق اوزره تلقي ايديله‌مزمي؟

نصل بر انسان تصور اولنه بيلور كه عقلي باشنده اولديغي حالده اختياريله بيهوده يره منـافع مشروعهٔ خصوصيه‌سني اخلال ايتسون؟ ونصل عقل تصور اولنـه بيلوركه منفعتني بالاختيار اخلال ايدن براجقدن منفعت عموميه‌جه برخدمت وقوعني دائرهٔ امكانده كورسون؟ زيرا آنك محـو واخلال ايتـديكي اومنفعت خصوصيه‌ده مجرد منـافع عموميـه‌نك برجزؤيدر .

واقعا على العموم انسان جمعيتلرينك بولندقلري درجات سياسيهٔ حاضره هنوز افرادك بومثللو احوال خصوصيه‌سني تحت انضباطه المغه مساعد اولمديغي اجلدن هركسك احوال حاضره‌سنجه حائز اولديغي مختـاريت مطلقـه‌نك دهـا پك چوق وقت حكم سوره بيله‌جكي دركار ايسه‌ده اراضي مثللو عمومه شمولي اولان اموال حقنـده‌كي محاكات ومطالعـات

بسبتون بشقه‌لشور . طوپراق علی طریق الانقسام افراده عائد اولمغله برابر عمومیتی اعتباریله اوافرادك مجموعندن عبارت اولان دولتده ده عائددر . برقسم اراضی‌یه فلانجه‌نك اراضیسی دنلدیکی کبی فلان دولتك اراضیسیده دینله‌بیلور بناء علیه اوپارچه‌نك اعمار و تخریبی خصوصلرنده‌کی مسئولیتك صاحبی اولان شخص ایله برابر عموم نامنه اجرای حکم ایدن حکومتده ده عائدیتی انکار اولنه‌مز . بوحالده بن اراضیمی خالی عن الزراعه براقه‌جغم کیفم او یله استیور . دیه‌نه « خیر عمومك کیف ومنفعتیده آنك مزروع ومعمور برحالده بولنمسنی استلزام ایدیبور . سنك عمومه تبعیتك ایسه قاعدهٔ کلیه اقتضاسندندر اوله‌مز » جوابنی اعطاده حکومتك ایفای وظیفه ایتمش اوله‌جغنی تسلیم ضروریدر ظن ایدرم ؟!!

م   بوقاعده‌نك مرعیتی حریت شخصیه‌یی اخلال ایتمزمی ؟

ج   بوقاریده سویلدیکم کبی ینه تکرار ایدرم که بومثللو تعبیرلره قوهٔ خیالیه‌لرینه توفیقاً معناویرمك استیانلری وقوعات مأیوس ایتمشدر . اکر حریت شخصیه هرعقلنه کلانی یاپه بیلمك اقتدارینی حائز اولمقدن عبارت اولیدی امور ومعاملات افراده عارض اولان شورش واغتشاشدن حتی اجتماع بشرك بقاسنه امکان قالمزدی که بومثللو محاکاته لزوم کورلسون « سوسیالیست » « قومنیست » کبی افکار مفرطه ومخیله

اصحابنك دخی مطالب ومقاصد غیرمعقوله‌لری بتون بو حریت شخصیه تعبیرینك سوء تفسیرندن ایلرو کلمشدر.

مثلا « سوسیالیست » لرك انقسام ثروت خصوصنده‌یالکز مساعیٔ مادیه اصحابنی دوزجه‌سی عمله کروهنی اصناف سائره‌دن قات اندرقات مستحق کوره‌رك ثروت مستحصله‌نك قسم اعظمی بلکه مجموعی انلره عائد اولمق لازم کلور کبی بردعوای غریبانه‌ده بولنملری وعلی‌الخصوص اصحاب فکر وهنری نظر اهمیته الماملری و « قومنیست » لرك دخی تمتع ومکافاتده مساوات تصوری کبی مغایر فطرت برادعای عجیبانه‌یه قیاملری هپ حریت شخصیه نامنه ایدلمشدرکه بویله حریتی هیچ برعقل سلیم قبول ایتمز. چونکه بویله حریت امثالی نامسبوق براسارت وبرخرابیت عمومیه‌دن بشقه برشی انتاج ایده‌مز.

بوکونکی کونده ملل متمدنه میاننده دوام ایتمکده‌اولان صنایع محارباتی عسکر غوغالرندن زیاده نظر اهمیتی جالبدر. بر اردونك نظام وانتظامجه نقایصدن عاری اولمه‌ماسی ویاخود نفراتنك مقتضی اولان شجاعت ومتانته مالك بولنمامسی یاخود قوماندا ایدن ضابطان وامرانك اتخاذ تدابیر واجرای حرکتده ظهور خطایه مانع کفایته صاحب اولمامسی مخاطرهٔ مغلوبیتك وقوعنی تسهیل ایده‌جکی کبی محاربات متمادیه‌ده بولنان صنایع اردولرینك دخی یکدیکرینه

قارشو موفقیتلری روابط ترتیب و انضباطجه حصول مکملیته موقوفدر .

مثلا « سوسیالیست » لرك قولی اوزره امور مادیه ده استخدام اولنان عمله کروهنك حق رجحاننی تسلیم ایتمك عینی برنفری معلومات مکتسبه وقابلیت فطریه سی یاردمیله بیوك بیوك موفقیتلرك حصولنه بادی اوله بیله جك پیلانلر ترتیبنه مقتدر قوماندان ویاخود امرایه تقدیم ایتمکدرکه بونی کندینی عقله منسوب قیلان برفرد وجداناً تصدیق ایده مز . مثلا برنفرك خدمتیله برقوماندانك خدمتی اهمیتجه بر وجهله مساوی اوله میه جغندن بونلرك استفاده و مکافاتجه برطرز تساویده معامله کورملرینی صورت متساویه ده حصه مند اموال اولمق یعنی استفاده ومکافاتجه مساواتی مشروع طانیمق ادعای تخریبکاریسنده بولنان « قومنیست » لردن بشقه شعورندن امین اولان هیچ بر کیمسه قبول ایده مز واقعا سعادت عمومیه نك اسباب اساسیه سندن معدود اولمغه سزاوار کوریلان انقسام ثروت ماده سی اکثری محلرده حالا علم ثروتك بالوجوه مرضیسی خلافنده جریان ایتمکده اولوب انجق بونك اصلاحی یالکز برطرفك منفعتنی برصورت مفرطه و غیر مشروعه ده محافظه یی ارزو ایتمکله حصوله کلمز ارباب استحقاقك قواعد عدل وعلمه تبعیت ورعایتیله حاصل اولور .

« غرەوە » نك بو بابدەكى مطالعاتنك بعض جهتلرى نفس الامرە پك موافقدر. ديوركە ارض عمل سرمايه اكر بونلرك اوچيده برآدمه عائد اولسه ويركو ناميله حكومت ايچون آيريلان قسم مستثنا اولمق اوزره حاصل اولان ثروت كاملا او آدمه قالور. لكن جمعيات انسانيه نك حال حاضرينه نظراً اصحاب عملك ارض وسرمايه يه مالك اولسى پك نادر اولوب بونلر اكثريت اوزره ديكرينك ارضى وچفتلكنده چالشمقده وديكرينك خانه سنده قارننى طويرمقده درلر. علم ثروت لسانجه اجرت ايراد فائض لفظلرى تماميله خلقك ديديكى معنايى شامل دكلدر. عمومه ويريلان اجرته بعض كره برقسم فائضده قاريشور. ايراده كلنجه بوداثم برقسم فائضى حاويدر. فائض دينيلان شيده بردرجه يه قدر اجرت ويا ايراد اوله بيلور. علم ثروتجه مطلق حق اعمال اوله رق ويريلان شيئه اجرت دنيلر. عمله نك اكثريسى برطاقم ادواته مالكدرلركه بوادوات برر مقدار سرمايه يى شامل اولديغندن بونلر ايچون فائض مناسب اعطاسى لازمدر علم ثروت لسانجه ايراديه ارض معدن نهر كبى وسائط طبيعيه دن اولان شيلرك استعمالى ايچون ويريلان اقچه يه درلر برخانه ويافابريقه ايرادى بوكلمه يه ويرديكمز معنايى تماميله افاده ايتمز. مادامكه برخانه ويابرفابريقه نك انشاسى ايچون سرمايه صرف اولمشدر. بوسرمايه ايچون فائض ويرمك

ایجاب ایلر . بناءعلیه ایراد صحیحی بولمق ایچون هرکسك ایراد دیدکی بوفائضی تنزیل ایتمز اقتضاایدر .

بوحالده برخانه‌نك ایراد صحیحی اوزینه خانه انشا اولنان طوپراق‌ایچون ویرلمش اولان مبلغدر . برچفتلکك ایرادی دخی بوقبیلدن اولدیغندن ابنیه ویول وسائره‌انشاسی ایچون صرف اولنان اقچه‌نك فائضنی حاویدر . اصحاب سرمایه‌نك اکثریسی اراضی‌استیجاریله فابریقه انشاوما کنه اشترا ایلدکلرندن ایش کوردیردکلری عمله‌یه یالکز اجرت اوله‌رق اقچه ویررلر . بوقسم سرمایه‌دارانك چوغی بالذات کندولری دیرکتورلك ایتدکلرندن انلرده عمله‌لر قدر هرکون اوزون مدت چالیشور . ووقتاکه اشیای معموله فروخت ایدیلور . اندن حاصل اولان اقچه‌یی کاملاً الورلر . لکن اشیانك حین اعمالنده اجرت اوله‌رق مبالغ کلیه و یرمش بولندقلری کبی مبالغ حاصله‌نك برقسمنی استیجار ایلمش اولدقلری یرکراسنه و برقسمنیده تأمین معیشته قارشولق اولمق ایچون ایبررلر . سرمایه فائضدن‌بشقه برشی‌دخی‌حاوی اولملیدر . اوده فابریقه امورینك اداره‌سی یولنده مصروف اولان‌مساعینك مکافاتی‌اولمق لازم کلور . سرمایه‌داران تأمین مخاطره ضمننده تمتعات واقعه‌دن آیر وجه برحصه دها ایره بیلملیدرلر .

چونکه معاملات تجاریه‌ده هر وقت آزچوق قرارسزلق ملحوظ اولدیغندن اك ماهر ومدبر بر دیرکتوپر وارد خاطر اولمیان وقوعاتدن طولایی ضایعاته دوچار اوله‌بیلور.